

4 JUNI 2018

PRAKTIJK ONDERZOEK DEFINITIEVE VERSIE

FEEDBACK, DE SLEUTEL TOT VERBETERING.

Thijs van der List is 4^e jaars student aan de Fontys Sporthogeschool te Eindhoven en heeft dit artikel geschreven in het kader van het afsluitende praktijk onderzoek.

Begeleidt door docent FSH: Florieke Mulders

THIJS VAN DER LIST
STUDENTNUMMER - 2506483
KLAS - ALO 4D

Samenvatting

In dit artikel is onderzoek gedaan naar de invloed van positief docent gedrag en het feedback geven van leerlingen onderling op de mate van sociale vaardigheden en of hierdoor leerprestaties verbeterd kunnen worden op het Markenhage College te Breda tijdens de lessen lichamelijke opvoeding op woensdag ochtend het 1^e en 2^e uur. Er zijn meerdere drijfveren geweest om over dit onderwerp te schrijven. Ten eerste zijn er, waar je ook bent, altijd sociale interacties. Persoonlijk vond ik het dan ook interessant om onderzoek naar een onderwerp te doen waar je altijd mee te maken hebt. Verder ben ik zelf geïnteresseerd in de term feedback. Ik zie het vaak gebeuren maar ik zie het ook heel vaak verkeerd gebeuren. Hoe geef je nou goed feedback en wat doet het met iemand, helpt feedback wel echt? Tot slot sloot dit onderzoek ook goed aan bij de vraag vanuit mijn stageadres. In dit onderzoek heeft een voormeting plaatsgevonden, 6 interventielessen en een nameting. Om de resultaten van dit onderzoek te verkrijgen is er gebruik gemaakt van de valide VSVJ vragenlijst, een valide rubric die de mate van samenwerken meet en een sociomatrix waarin de onderlinge relaties tussen leerlingen worden weergegeven. Tijdens de interventielessen hebben leerlingen gebruik gemaakt van feedbackformulieren en heeft de docent alleen positief gecoacht op de mate waarop leerlingen elkaar feedback gaven. Uit de resultaten van dit onderzoek is gebleken dat het positief coachen door de docent en het onderling feedback geven door de leerlingen een positieve invloed heeft op de sociale vaardigheden en leerresultaten. Echter is het wel de vraag of de interventie juist aansloot op de doelgroep omdat de leerlingen geen persoonlijke feedbackformulieren hebben gekregen tijdens de lessen. Als dit wel was gebeurd waren de leerlingen misschien nog meer gemotiveerd om op de juiste manier feedback aan elkaar te geven. Een aanbeveling voor een volgend onderzoek zou dus zijn om hier gebruik van te maken om te testen of de resultaten dan beter zullen zijn of niet.

Inhoudsopgave

Inhoud

Samenvatting.....	1
Inhoudsopgave	2
Opzet van het onderzoek	4
Resultaten	6
Discussie en conclusie	11
Aanbevelingen.....	13
Nawoord.....	14
Literatuurlijst	15
Bijlagen	17
Reflectie.....	74
Rubric feedbackformulier.....	76

‘Piet, je gooit je benen nog steeds niet hard genoeg op om een handstand te kunnen maken... en Sander en Kevin, gaan jullie ook eens oefenen in plaats van niks doen en alleen maar kijken’, en mijn stagebegeleidster en ik lopen weer verder door de zaal. Misschien is dit wel een klassiek voorbeeld over hoe het er nog (te) vaak aan toe gaat in de lessen lichamelijke opvoeding. De docent denkt dat hij Piet geholpen heeft met zijn aanwijzing maar is dat wel zo? En kunnen Sander en Kevin, Piet niet helpen om zijn leerprestaties te verbeteren ook al kunnen ze het tijdens de les niet heel goed met elkaar vinden? Zou het elkaar onderling positief coachen niet helpen om de leerprestaties van Piet te verbeteren..?

Door: Thijs van der List

Scholen moeten de leerprestaties van hun leerlingen bijhouden (Inspectie van het Onderwijs, 2017). Simpelweg zijn dit de prestaties van leerlingen omtrent het functioneren binnen het onderwijs. Deze prestaties uiten zich meestal in een cijfer variërend van 1 tot en met 10. In het onderwijs zoals wij dat nu kennen, wordt er nog te vaak beoordeeld met een zogenaamd ‘timmermansoog’ (van Dokkum, 2011). Volgens Williams & Krane (2015), kan dit leiden tot stress wat leerprestaties niet ten goede komt en dit kan ook invloed uitoefenen op het positief pedagogisch klimaat in de klas. Uit onderzoek van Smith en Smoll (2011) naar de invloed van positieve benaderingen bij het coachen, bleek dat door een positieve benadering door de docent er betere banden ontstonden tussen docent en leerlingen, maar ook tussen leerlingen onderling, en er op een hoger niveau gepresteerd werd. Volgens Behets (2011), staan betere onderlinge relaties direct in verband met het behalen van betere leerprestaties en op het zelfbeeld van jongeren. Om onderlinge relaties met elkaar aan te gaan zijn sociale vaardigheden nodig. Volgens Hulstijn (2006), zijn sociale vaardigheden het vermogen om goed te communiceren met anderen, zich goed aan te passen aan de sociale omgeving, geaccepteerd te worden door leeftijdsgenoten en het vermijden van onnodige- en/of onproductieve conflicten van niet-verbale en verbale aard. Volgens Herrewijnen, Vernie en Schoor (2017), behalen jongeren die beschikken over goede sociale vaardigheden betere leerprestaties en hebben een beter zelfbeeld. Rhijnsburger (2011) zegt dat door positieve feedback er betere leerprestaties behaald kunnen worden. Door de manier van lesgeven hebben docenten invloed op het zelfbeeld van leerlingen. Door les te geven vanuit een autoritatieve of democratische opvoedingsstijl, ontwikkel je als docent zijnde de zelfstandigheidsontwikkeling van een kind waardoor het een positief zelfbeeld krijgt (Heijkant & Wegen, 2000). Volgens Brouwer (2012), dient een docent onder andere de rol van coach in te nemen. Het primaire doel van een coach is volgens Whitmore (2010) het verbeteren van prestaties. Cook (2000), beschrijft dat een goede coach positief moet zijn. Als dit lukt kunnen er volgens Clement (2010) grootse leerresultaten geboekt worden. Williams en Krane (2015) zeggen dat positief coachen zich richt op het versterken van het gewenste gedrag door het gedrag te motiveren en te complimenteren als gewenste gedrag wordt vertoond. Verder zeggen zij dat er gebruik moet worden gemaakt van het geven van positieve feedback om positief te kunnen coachen. Door het geven van feedback kan iemand zich volgens Dijkstra & Dolman (2010) ontwikkelen en nieuwe gedragingen en vaardigheden aanleren. Ook wordt de sociale interactie verbeterd doordat feedback gever en ontvanger samenwerken. Klepsch (2016), zegt dat positieve feedback bevestiging geeft en goed is voor het zelfvertrouwen van iemand. Het doel van positieve feedback is volgens Dijkstra & Dolman (2010) om positieve gedragingen in stand te houden of vaker te laten zien. Uiteindelijk ga je bij het geven van feedback een interactie met elkaar aan. Om op een positieve manier te communiceren beschrijven van den Heijkant & van der Wegen (2000) een aantal basisinteractieprincipes waaraan positieve communicatie moet voldoen. Deze principes zijn initiatief volgen, ontvangstbevestiging geven, instemmend benoemen, beurtverdeling en leidinggeven. Als communicatie aan deze interactieprincipes voldoet en als deze op een positieve manier wordt ingezet, wordt er voldaan aan positieve communicatie. Volgens Klepsch (2016) is het belangrijk om bij het geven van feedback gebruik te maken van de zogenaamde feedbackdrieklank.

Dit betekent dat er eerst een waarneming wordt verteld, vervolgens wat de feedback geveer hiervan vindt en het gesprek stopt door het uitspreken van een vervolgactie/wens.

Vanuit deze kennis komt de volgende onderzoeksvraag tot stand: Wat is de invloed van positief coachen van de docent en het onderling positief feedback geven van de leerlingen op de sociale vaardigheden met als doel het verbeteren van de leerprestaties van leerlingen van klas havo 2D op het Markenhage College te Breda?

Opzet van het onderzoek

Dit onderzoek is uitgevoerd op het voorgezet onderwijs in klas havo 2D van het Markenhage College te Breda. De klas bestaat uit 24 leerlingen waarvan 7 jongens en 17 meisjes. De leerlingen hebben twee keer per week lichamelijke opvoeding (hierna beschreven als L.O.). De interventie wordt zes weken lang op woensdag ochtend het 1^e en 2^e lesuur uitgevoerd door de onderzoekende docent. In dit onderzoek wordt gewerkt met een controlegroep die kampt met vergelijkbare problematiek. Deze klas havo 2B bestaat uit 27 leerlingen waarvan 13 jongens en 14 meisjes. Deze leerlingen hebben ook twee keer per week L.O. Zij krijgen op dinsdag ochtend het 1^e en 2^e lesuur les van de onderzoekende docent. In beide klassen zijn duidelijk groepen te herkennen en domineren een aantal leerlingen tijdens de lessen. Elkaar aanspreken vinden de leerlingen lastig en hetzelfde geldt om elkaar te helpen. Samenwerken in groepen die door de docent worden vastgesteld zorgt vaak voor veel weerstand. Een schematische planning voor controlegroep (CG) en interventiegroep (IG) is te vinden in bijlage I.I. Een uitgebreidere planning is te vinden in bijlage I.II.

Om de begin- en eindsituatie te bepalen is er gebruik gemaakt van drie meetinstrumenten. Elk meetinstrument bekijkt het onderzoek vanuit een andere richting waardoor er in dit onderzoek sprake is van triangulatie. Tijdens interventie één heeft de voormeting plaatsgevonden. In de laatste interventie heeft de nameting plaatsgevonden. Deze is in dezelfde context afgenomen als de voormeting. Als eerste is er gebruik gemaakt van de Vragenlijst Sociale Vaardigheden Jongeren (hierna beschreven als VSVJ, zie bijlage II.I) van Hulstijn (2006). Deze vragenlijst meet de sociale vaardigheden bij kinderen en adolescenten. Omdat dit onderzoek uitgevoerd is op het voortgezet onderwijs en er dus met een oudere leeftijdscategorie werd gewerkt, is er gebruik gemaakt van de aangepaste versie voor adolescenten van de VSVJ (zie bijlage II.II). Op de vragenlijst is een 4 punts Likertschaal toegepast. De Likertschaal is een antwoordschaal voor enquêtevragen en is bedacht door Rensis Likert in 1932. De schaal maakt abstracte begrippen meetbaar die normaalgesproken lastig te meten zijn in een onderzoek (Ploeg, 2016). Er is gekozen voor een 4 punts Likertschaal omdat leerlingen bij een 5 punts schaal uitgelokt worden om een middenweg te kiezen, namelijk een neutraal standpunt in de stelling (Poortinga, Z.J.). Door te kiezen voor een 4 punts schaal wordt dit probleem voorkomen en zullen er duidelijkere resultaten verkregen kunnen worden. Er worden 4 punten toegekend aan het meest positieve antwoord, en 1 punt aan het meest negatieve antwoord. Uit de VSVJ zijn het gemiddelde, de standaarddeviatie en de effectgrootte berekend van zowel interventie- als controlegroep. Naast de VSVJ is er gebruik gemaakt van een sociometrische onderzoeksmethode. Deze methode meet de onderlinge relaties tussen leerlingen (Kerpel, 2014). De resultaten zijn in een sociomatrix geplaatst. De vragenlijst voor de sociomatrix is te vinden in bijlage III.I. Op basis van deze resultaten is er een steekproef samengesteld die is gebruikt voor het invullen van de rubric. De les voorafgaand aan interventie 1 werd de sociomatrix al afgenomen zodat tijdens het maken van de lesvoorbereiding de groepjes al ingedeeld konden worden. De eerste 2 interventielessen zijn de groepjes emotioneel veilig ingedeeld door de docent zodat leerlingen konden wennen aan het feedback leren geven aan elkaar. Emotioneel veilig hield in dit geval in dat de leerlingen werden ingedeeld in groepjes met klasgenoten waarvan ze bij de voormeting van de

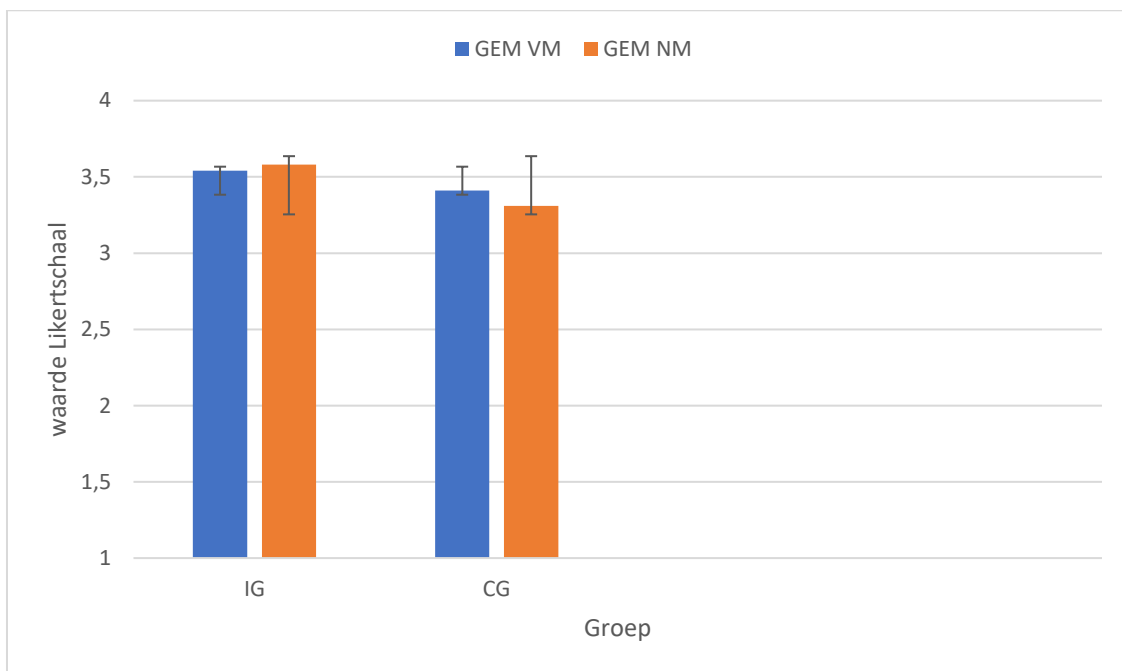
sociomatrix hadden aangegeven positief mee te kunnen samenwerken tijdens de les L.O. Tijdens interventie 3 en 4 waren de groepjes zodanig ingedeeld dat er 3 positieve onderlinge relaties, 3 negatieve onderlinge relaties en verder opgevuld met neutrale onderlinge relaties tussen leerlingen bij elkaar in een groepje zaten. Bij interventie 5 en 6 waren de groepjes ingedeeld met zo veel mogelijk negatieve onderlinge relaties die, waar nodig, verder opgevuld zijn met neutrale relaties. Het doel hierachter was om leerlingen meer sociale vaardigheden op te laten doen omdat ze op deze manier moesten samenwerken met leerlingen waar ze normaal niet mee willen samenwerken in de les L.O. Uit de sociomatrix zijn van de interventie- en controlegroep vijf leerlingen gekozen met opvallende veranderingen tussen voor- en nameting. Deze veranderingen zijn met elkaar vergeleken en overzichtelijk geplaatst in een tabel. Verder is er in dit onderzoek gebruik gemaakt van een rubric die de mate van (het gedrag in) samenwerken meet. Deze rubric is samengesteld door het nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling SLO (2006) en is te vinden in bijlage IV.I. Een rubric is volgens SLO (2006) geschikt om een product en/of (deel)vaardigheid te beoordelen op kwaliteit en om de manier van werken te beoordelen om tot een product te komen. Bij de rubric is ook gewerkt met een 4 punts Likertschaal waarna het totaal van alle punten (maximaal $8 \times 4 = 32$ punten) omgezet kan worden in een cijfer, 32 punten is een 10, dat staat voor de mate van samenwerken. Bij het invullen van de rubric is gebruik gemaakt van de bovengenoemde steekproef en deze is bij de voor- en nameting ingevuld door de onderzoekende docent en een observerende docent. Het invullen van de rubric is gedaan door middel van observaties tijdens de les door de onderzoekende docent en door één observerende docent per groep (Anke bij de controlegroep en Janneke bij de interventiegroep). De resultaten zijn onafhankelijk van elkaar ingevuld. De leerlingen uit de steekproef waren verdeeld over verschillende groepjes tijdens de les. Er zijn voor de steekproef willekeurig vier leerlingen gekozen met veelal positieve relaties met klasgenoten, vier leerlingen met veelal negatieve relaties en vier leerlingen met vooral neutrale relaties. Het zou te veel tijd hebben gekost om voor de gehele interventie- en controlegroep betrouwbare observaties te verrichten, vandaar dat er is gekozen voor een steekproef. Per leerling van zowel interventie- als controlegroep is het cijfer wat zij in de rubric hebben gescoord uitgerekend en vervolgens is er een gemiddelde per klas uitgerekend. Dit is verwerkt in een tabel zodat verschillen overzichtelijk werden. Tot slot is er gekozen om verstorende variabele die tijdens het onderzoek plaats hebben gevonden in een logboek te noteren. Dit logboek is te vinden in bijlage VII.I.

Tijdens de interventies heeft de interventiegroep gebruik gemaakt van feedbackformulieren die aansloten bij de lesinhoud (zie bijlage V.I en V.II). Het doel van deze feedbackformulieren was om leerlingen naar elkaars motorische bewegingsuitvoeringen te kijken en hier positieve feedback op te geven. De onderzoekende docent was vooral de leerlingen die feedback aan het geven waren positief aan het coachen en aan het begeleiden. Om positieve feedback te geven is het volgens Horreweg (2013) het beste om dit te doen in een 4:1 ratio. Oftewel, vier positieve punten benoemen en één verbeterpunt. Omdat dit voor de leerlingen lastig kon zijn is er in dit onderzoek voor gekozen om met een 2:1 ratio te werken. De onderzoekende docent heeft bij interventieles 1 uitgelegd hoe de leerlingen elkaar goed feedback moeten geven en hoe zij dit zouden moeten ontvangen. Daarna is er voorafgaand aan iedere interventieles het belang van goed feedback aan elkaar geven nadrukkelijk door de onderzoekende docent benoemd en vragenderwijs is er gecontroleerd aan het begin van de les of de leerlingen nog wisten wat belangrijk was met betrekking tot het geven van positieve feedback. Feedback geven moet gebaseerd zijn op de basisinteractieprincipes van Heijkant en van der Wegen (2000) en de feedbackdrieklank van Klepsch (2016). Tijdens de les zelf heeft de onderzoekende docent zo min mogelijk feedback en tips aan de leerlingen proberen te geven op motorisch gebied, dit hebben de leerlingen vooral zelf gedaan met behulp van de feedbackformulieren. Bij ieder wissel of evaluatie moment en aan het eind van iedere les gaf de onderzoekende docent de leerlingen klassikaal minimaal nog twee complimenten over hoe zij elkaar feedback hebben gegeven deze les. De lesvoorbereidingen zijn terug te vinden in bijlage VI.I t/m VI.VI. De blauwe teksten in de lesvoorbereidingen hebben betrekking tot de interventiegroep, de rode teksten tot de controlegroep. Zwart is algemeen en geldt voor beide groepen.

Resultaten

Per meetinstrument zullen de resultaten besproken worden.

Figuur 1.1 geeft de resultaten van de VSVJ weer. In figuur 1.1 is te zien dat het gemiddelde van de sociale vaardigheden bij de interventiegroep in de nameting (3,58) hoger is dan het gemiddelde in de voormeting (3,54). Daarnaast is de spreiding in de nameting kleiner dan in de voormeting; van 0,31 naar 0,27. In de controlegroep is te zien dat het gemiddelde van de sociale vaardigheden in de nameting (3,31) lager is dan het gemiddelde in de voormeting (3,41). Ook is te zien dat de spreiding in de nameting kleiner is dan in de voormeting; van 0,31 naar 0,30.

Figuur 1.1 – resultaten van voor- en nameting van de IG en CG van de vragenlijst VSVJ

In tabel 1.1 is de effectgrootte van de VSVJ af te lezen. Deze is 0,44 en is berekend met de effectgrootte calculator van FontysConnect (2018). Groep 1 is hierbij de interventiegroep en groep 2 de controlegroep.

Tabel 1.1 – effectgrootte berekend over voor- en nameting van de IG en CG van de vragenlijst VSVJ

	Groep 1		Groep 2	
	Voormeting	Nameting	Voormeting	Nameting
Gemiddelde	3,54	3,58	3,41	3,31
Standaarddeviatie	0,316	0,272	0,305	0,297
Groepsgrootte	23	23	23	23
	Effectgrootte	0,44		

Alle gegevens van de VSVJ die in Excel verwerkt zijn, zijn terug te vinden in bijlage VIII.I tot en met VIII.IV.

Tabel 2.1 geeft de resultaten van de rubric weer die de mate van (het gedrag in) samenwerken meet. In tabel 2.1 is te zien dat de onderzoekende docent en de observerende docent bij de interventiegroep een stijging tussen voor- en nameting hebben waargenomen, namelijk een stijging van +1,24 en +0,68. Dit is een stijging tussen voor- en nameting bij de onderzoekende docent van +19,96% en bij de observerende docent van +10,7%. Bij de controlegroep is bij beide docenten ook een stijging in de resultaten tussen voor- en nameting te zien; namelijk +0,27 en +0,63. Dit is een stijging tussen voor- en nameting van +3,8% bij de onderzoekende docent en +8,6% bij de observerende docent. Alle gegevens van de rubric die in Excel verwerkt zijn, zijn terug te vinden in bijlage IX.I tot en met IX.

Tabel 2.1 – Gemiddelde resultaten en het verschil van de steekproef van de rubric van voor- en nameting van de IG en CG

	Interventiegroep		Controlegroep	
<i>Docent</i>	<i>Thijs</i>	<i>Janneke</i>	<i>Thijs</i>	<i>Anke</i>
GEM cijfer steekproef voormeting	6,217	6,308	7,025	7,300
GEM cijfer steekproef nameting	7,458	6,983	7,292	7,925
Vershil tussen voormeting en nameting	+ 1,24	+ 0,68	+ 0,27	+ 0,63
Vershil tussen voormeting en nameting in %	+ 19,96%	+ 10,7%	+ 3,8%	+ 8,6%

Tabel 3.1 geeft het totaal van de resultaten van de sociomatrix weer van zowel controle- als interventiegroep en van voor- en nameting. Bij de interventiegroep is in tabel 3.1 af te lezen dat er bij de nameting 4 keer vaker een leerling werd gekozen door klasgenoten waar positief mee samengewerkt kan worden binnen de les L.O. Bij de nameting is er 17 keer minder vaak een leerling door klasgenoten ingevuld die in eerste instantie bij de voormeting nog werd gezien als negatief om mee samen te werken binnen de les L.O. Voor de controlegroep is in tabel 3.1 af te lezen dat er bij de controlegroep bij de nameting 38 keer minder een leerling als 'positief om mee samen te werken binnen de les L.O.' is opgeschreven. Bij het kopje 'negatief samenwerken binnen de les L.O.' is er ook 27 keer minder een leerling ingevuld dan bij de voormeting.

Tabel 3.1 – totaal van aantal resultaten van de sociomatrix en verschil tussen voor- en nameting van IG en CG

Interventiegroep	Positief samenwerken binnen les L.O.	Negatief samenwerken binnen les L.O.	Positief samenwerken buiten les L.O.	Negatief samenwerken buiten les L.O.
Voormeting	110	100	91	95
Nameting	114	83	91	77
Vershil	+4	-17	0	-18
Controlegroep	Positief samenwerken binnen les L.O.	Negatief samenwerken binnen les L.O.	Positief samenwerken buiten les L.O.	Negatief samenwerken buiten les L.O.
Voormeting	99	62	58	38
Nameting	61	35	50	41
Vershil	-38	-27	-8	+3

Tabel 3.2 geeft de meest opvallende resultaten van de onderlinge relaties uit de interventiegroep van enkele leerlingen weer uit de sociomatrix. In deze tabel is groen gemarkeerd als er in de nameting, ten opzichte van de voormeting, een positieve verandering heeft plaatsgevonden. Namelijk de leerling is door klasgenoten in de nameting meer positief gekozen binnen/buiten de les L.O. en/of klasgenoten hebben de leerling minder negatief gekozen binnen/buiten de les L.O. Zo valt in tabel 3.2 af te lezen dat er bij deze leerlingen 17 positieve veranderingen in de sociomatrix zijn gemeten in de nameting, er 2 negatieve veranderingen hebben plaatsgevonden en één aspect van een leerling is neutraal gebleven bij de nameting.

Tabel 3.2 – Opvallende veranderingen uit de sociomatrix tussen voor- en nameting bij vijf leerlingen uit de interventiegroep

Leerling	Voormeting				Nameting			
	Positief binnen les L.O.	Negatief binnen les L.O.	Positief buiten les L.O.	Negatief buiten les L.O.	Positief binnen les L.O.	Negatief binnen les L.O.	Positief buiten les L.O.	Negatief buiten les L.O.
B.	1	3	1	3	4	1	4	1
M.E.	1	4	1	4	3	1	2	1
J.	3	12	0	15	1	10	0	11
H.	5	11	2	12	6	8	1	8
S.O.	2	3	2	3	5	1	6	1

Tabel 3.3 geeft de meest opvallende resultaten van de onderlinge relaties uit de controlegroep van enkele leerlingen weer uit de sociomatrix. In deze tabel is groen gemarkeerd als er in de nameting, ten opzichte van de voormeting, een positieve verandering heeft plaatsgevonden. Namelijk de leerling is door klasgenoten in de nameting meer positief gekozen binnen/buiten de les L.O. en/of klasgenoten hebben de leerling minder negatief gekozen binnen/buiten de les L.O. Zo valt in tabel 3.3 af te lezen dat er 4 positieve veranderingen in de sociomatrix zijn gemeten in de nameting, 12 negatieve veranderingen en 4 aspecten zijn neutraal gebleven bij de nameting.

Tabel 3.3 – Opvallende veranderingen uit de sociomatrix tussen voor- en nameting bij vijf leerlingen uit de interventiegroep

Leerling	Voormeting				Nameting			
	Positief binnen les L.O.	Negatief binnen les L.O.	Positief buiten les L.O.	Negatief buiten les L.O.	Positief binnen les L.O.	Negatief binnen les L.O.	Positief buiten les L.O.	Negatief buiten les L.O.
J.	3	4	1	4	1	5	1	3
T.	2	4	2	2	0	3	0	3
S.	1	6	1	4	1	0	0	0
J.N.	5	0	3	0	2	0	2	1
L.	8	0	4	1	5	1	3	1

Alle gegevens van de sociomatrix die in Excel verwerkt zijn, zijn terug te vinden in bijlage X.I. tot en met X.IV.

Tabel 4.1 geeft de leerprestaties van de mate van samenwerking volgens de rubric weer in een cijfer van de vijf opvallende leerlingen (die ook zijn toegelicht in tabel 3.2 en 3.3) van de interventiegroep en van voor- en nameting. Zo vallen in tabel 4.1 de cijfers van de vijf leerlingen van de onderzoekende docent van voor- en nameting af te lezen en van de observerende docent.

Tabel 4.1 – Prestaties van de steekproef leerlingen op de mate van samenwerking uitgedrukt in een cijfer van de interventiegroep en van voor- en nameting (V.M. en N.M.).

Leerling	Interventiegroep			
	Cijfer onderzoekende docent (Thijs)		Cijfer observerende docent (Janneke)	
	V.M.	N.M.	V.M.	N.M.
B.	6,3	9,1	8,4	9,1
M.E.	6,6	7,5	5,3	5,6
J.	5,6	6,9	4,7	5,9
H.	6,3	7,8	4,4	6,6
S.O.	6,3	5	3,8	4,7
Gemiddelde cijfer	6,2	7,3	5,3	6,4

Tabel 4.2 geeft de leerprestaties van de mate van samenwerking volgens de rubric weer in een cijfer van de vijf opvallende leerlingen (die ook zijn toegelicht in tabel 3.2 en 3.3) van de controlegroep en van voor- en nameting. Zo vallen in tabel 4.2 de cijfers van de vijf leerlingen van de onderzoekende docent van voor- en nameting af te lezen en van de observerende docent.

Tabel 4.2 – Prestaties van de steekproef leerlingen op de mate van samenwerking uitgedrukt in een cijfer van de controlegroep en van voor- en nameting (V.M. en N.M.).

Leerling	Controlegroep			
	Cijfer onderzoekende docent (Thijs)		Cijfer observerende docent (Anke)	
	V.M.	N.M.	V.M.	N.M.
J.	7,8	8,4	7,7	8,8
T.	5,6	7,2	5	6,6
S.	8,4	9,1	7,8	8,4
J.N.	8,4	7,2	7,7	9,7
L.	7,5	7,2	7,2	7,5
Gemiddelde cijfer	7,5	7,8	7,1	8,2

Discussie en conclusie

Uit de resultaten van de VSVJ kan worden opgemerkt dat de mate van het toepassen van sociale vaardigheden bij de interventiegroep is verhoogd ten opzichte van de voormeting, ook is de spreiding van de resultaten tussen voor- en nameting minder geworden (figuur 1.1). Bij de controlegroep is de mate van het toepassen van sociale vaardigheden verlaagd ten opzichte van de voormeting. De spreiding van de resultaten is ook minder geworden (figuur 1.1). Uit tabel 1.1 is af te lezen dat de effectgrootte 0,44 is, dit is een klein effect (Nederlands Jeugdinstituut, Z.J.) maar een positieve verandering aangezien de interventie maar 6 weken heeft geduurd. De reden van dit kleine effect en de kleine verandering in de verbetering van de sociale vaardigheden bij de interventiegroep, zou eventueel verklaard kunnen worden door de invulling van de interventie. Tijdens de interventie is er niet nadrukkelijk gewerkt met samenwerkingsoefeningen zoals groene spelen. Volgens Slingerland (2010) zijn samenwerkingsoefeningen geschikt om de relatie tussen leerlingen onderling te verbeteren. Het niet specifiek inzetten van dit soort oefeningen kan verklaren dat, zeker toen de groepen steeds meer door elkaar werden ingedeeld naarmate de interventie vorderde, het moeilijker voor de leerlingen werd om elkaar goede feedback te geven. Uit het logboek (bijlage VII.I) bleek dat leerlingen nog steeds in vertrouwde groepjes probeerde te werken naarmate de interventie vorderde. Ook zouden de feedbackformulieren die zijn gebruikt bij de interventie meer persoonlijk gemaakt kunnen worden. Hierdoor zouden leerlingen misschien meer intrinsiek gemotiveerd kunnen worden om nog meer naar feedback te vragen en de meerwaarde er nog meer van in te gaan zien. Hierdoor zou er misschien nog meer interactie optreden met feedback gever en ontvanger wat de sociale vaardigheden misschien nog meer zou kunnen verbeteren. Dit zouden redenen kunnen zijn voor de kleine stijging van het gemiddelde en de kleine effectgrootte. Echter zou er uit de resultaten geconcludeerd kunnen worden dat de interventie een positieve invloed heeft gehad op de sociale vaardigheden van de interventiegroep want het gemiddelde is namelijk gestegen en er heeft wel enigszins een effect opgetreden. Als er naar de resultaten van de rubric wordt gekeken kan worden geconcludeerd uit tabel 2.1 dat de leerresultaten die de mate van samenwerking meet bij zowel interventie- als controlegroep zijn gestegen. Er valt af te lezen dat alle drie de docenten een verbetering in de leerresultaten hebben waargenomen bij de nameting maar dat beide docenten van de interventiegroep een grotere verbetering hebben waargenomen. De positieve veranderingen bij de interventiegroep in de resultaten van de VSVJ en in de verbetering van de leerprestaties worden ondersteund door Dijkstra en Dolman (2010). Zij zeggen dat door het geven van feedback iemand zich kan ontwikkelen en nieuwe gedragingen en vaardigheden kan aanleren. De leerlingen zouden zichzelf dus ontwikkeld kunnen hebben waardoor zij nieuwe gedragingen (betere sociale vaardigheden) en zichzelf hebben ontwikkeld en vaardigheden hebben aangeleerd (betere

leerresultaten). Een discussiepunt bij de rubric zou kunnen zijn dat ik meer emotioneel betrokken ben geraakt bij de klas omdat ik na de interventie een langere periode stage heb gelopen. Hier zou sprake kunnen zijn van een Halo-effect. Hierdoor zouden de resultaten van de rubric beïnvloed kunnen zijn door eerdere prestaties van de leerling of door het beeld wat ik van de leerling heb (Drenth, 2014). Hier zou bij de interventiegroep ook sprake van kunnen zijn geweest. Doordat Anke en Janneke op een ander moment zelf nog lesgeven aan de interventie- en controlegroep zou er bij hun ook sprake kunnen zijn geweest van een beoordelaarseffect. Ook heeft de observatie van de rubric tijdens de les plaatsgevonden en is er geen gebruik gemaakt van videobeelden waardoor er achteraf niet meer teruggekeken kon worden op de situatie. Echter is het verschil tussen controle- en interventiegroep in de nameting wel heel groot dus alleen het meer emotioneel betrokken zijn bij de leerlingen en het niet gebruiken van videoapparatuur zou niet voldoende verklaring geven. Er zou, bij het zien van de resultaten van de rubric, voorzichtig geconcludeerd kunnen worden dat de interventie een positieve invloed heeft gehad op de leerresultaten met betrekking tot samenwerken. Rhijnsburger (2011) bevestigt dit ook. Hij zegt dat door positieve feedback leerprestaties kunnen verbeteren. Als we kijken naar de resultaten uit de sociomatrix (tabel 3.1) valt er op dat er bij de interventiegroep een toename heeft plaatsgevonden in positieve samenwerkingsrelaties tijdens de les L.O. en een daling van negatieve samenwerkingsrelaties tijdens de les L.O. Buiten de les L.O. is er ook een daling te zien van negatieve samenwerkingsrelaties. Deze resultaten kunnen in combinatie met de theorie van Behets (2011) ook een verklaring geven voor de verbeterde leerresultaten van de rubric. Behets (2011), zegt namelijk dat betere onderlinge relaties direct in verband staan met betere leerprestaties bij jongeren. Als de tabellen 3.2 en 3.3 met elkaar vergeleken worden, valt er af te lezen dat er bij de interventiegroep meer positieve veranderingen hebben plaatsgevonden bij de nameting dan bij de controlegroep. Een positieve verandering houdt in dat er meer positieve- en minder negatieve relaties zijn bevonden bij de nameting. Kanttekeningen die hierbij gemaakt kunnen worden zijn dat alleen de vijf leerlingen waarbij het resultaat het meest opvalt zijn toegelicht in deze tabellen. Naar andere leerlingen uit de klas is dus niet gekeken bij het opstellen van deze tabellen. Ook konden door de korte duur van de interventie niet alle leerlingen een keer bij elkaar in een groepje geplaatst worden. Echter verklaren deze kanttekeningen niet de extreme verschillen in positieve veranderingen tussen interventie- en controlegroep bij de nameting. Dijkstra & Dolman (2010) zeggen dat de sociale interactie verbeterd wordt doordat feedback gever en ontvanger samenwerken. Dit gegeven kan het positieve verschil in de nameting ook verklaren. Er zou dus geconcludeerd kunnen worden dat de interventie een positief effect heeft gehad op de onderlinge relaties tussen leerlingen en dat er door de interventie meer individuele leerlingen zijn die positief worden gekozen of neutraal worden gekozen door de groep.

Als we tot slot in tabel 4.1 en 4.2 naar de gegevens kijken zien we dat de controlegroep betere gemiddelde cijfers bij beide docenten scoort bij zowel voor- en nameting. Echter is het verschil tussen de cijfers van de voormeting en de cijfers van de nameting bij de interventiegroep veel hoger. Bij de interventiegroep is er bij beide docenten namelijk een gemiddeld cijfer van +1,1 bijgekomen bij de nameting terwijl dit bij de controlegroep +0,3 door de onderzoekende docent was en +1,1 door de observerende docent. Een kanttekening die hierbij gemaakt kan worden is dat er in figuur 4 alleen gekeken wordt naar de leerlingen die in tabel 3.2 en 3.3 ook worden toegelicht. Echter kan dit verschil ook worden verklaard vanuit het onderzoek dat Smith en Smoll in 2011 hebben gedaan. Zij hebben door onderzoek bevestigd dat door een positief klimaat er betere banden ontstaan en er op een hoger niveau gepresteerd kan worden. Dit kan verklaren waarom dat er in de interventiegroep in de nameting meer onderlinge relaties positief zijn veranderd en dat hierdoor ook de leerprestaties van de rubric hoger zijn bevonden dan bij de controlegroep.

Kijkend naar de onderzoeksvraag kan worden geconcludeerd dat het positief coachen van de docent en het onderling positief feedback geven van de leerlingen onderling op elkaar, een klein effect heeft gehad op het verbeteren van de sociale vaardigheden en dat de interventie een positieve invloed heeft gehad op de leerprestaties en de onderlinge relaties van de steekproefleerlingen uit de interventiegroep. Hieruit kan geconcludeerd worden dat het positief feedback geven door leerlingen

onderling op elkaar bijdraagt aan het behalen van betere leerresultaten en betere onderlinge relaties.

Aanbevelingen

Als er een vervolgonderzoek zou plaatsvinden zou het aan te raden zijn om de interventieperiode langer te laten duren zodat er mogelijk een groter effect kan ontstaan. Ook is er dan langer de tijd om nog meer te spelen in de samenstelling van verschillende groepjes die op basis van de sociomatrix samengesteld kunnen worden met als doel om onderlinge relaties tussen leerlingen nog meer te verbeteren. Ook is het aan te raden om, bij gebruik van observaties, eventueel nog een docent te laten observeren die geen les geeft aan de klassen en niet betrokken is bij de leerlingen. Dit zou de betrouwbaarheid nog meer vergroten. Een goed alternatief bij observaties zou ook kunnen zijn om gebruik te maken van videobeelden die achteraf bekeken kunnen worden. Zeker als er twijfel bestaat over wat een leerling nou precies scoort bij een observatiepunt zouden videobeelden waarop de situatie terug te zien is deze twijfel gemakkelijk weg kunnen nemen. Verder zou het personaliseren van de feedbackformulieren die in dit onderzoek gebruikt zijn, het feedback geven door leerlingen aan klasgenoten nog interessanter gemaakt kunnen worden omdat leerlingen dan misschien nog meer intrinsiek gemotiveerd worden om letterlijk naar feedback te *vragen* in plaats van het alleen maar te *krijgen* en *aan te horen*. Persoonlijke feedbackformulieren zouden de docent misschien zelfs wel kunnen helpen om eenvoudiger op proces te kunnen beoordelen. Tot slot zou ik mijn stageschool willen aanbevelen om meer gebruik te maken van positief coachen zowel door de docent op de manier van het onderling feedback geven als ook door de leerlingen zelf. Dit kunnen ze doen door gebruik te maken van observatiekaarten/feedbackformulieren. Ook heb ik tijdens de interventie van dit onderzoek gemerkt dat het voor de leerlingen van havo 2D op het Markenhage college te Breda nieuw was om te werken met feedbackformulieren en dat ze het leuk vonden om een keer met iets nieuws bezig te zijn. Een ander positieve uitpak van feedbackformulieren is dat leerlingen aan de kant toch actief deel kunnen nemen aan de les. Persoonlijk ben ik van mening dat leerlingen veel kunnen leren van het feedback geven aan elkaar, het leren positief te zijn over een klasgenoot, het observeren van elkaar en het positief te communiceren naar anderen. Dit zou überhaupt al een mooi nieuw onderzoek kunnen zijn.

Nawoord

Als eerste wil ik vertellen dat ik erg veel heb geleerd van dit onderzoek. Ik moet eerlijk toegeven dat ik weinig van de resultaten had verwacht. Toen ik namelijk persoonlijk reflecteerde op de interventies vroeg ik mezelf heel erg af of er nou daadwerkelijk iets veranderd zou zijn. 'Waarschijnlijk niet', dacht ik hardop bij mijzelf. Ik begon daarom ook een beetje met tegenzin de resultaten te verwerken. Tuurlijk, geen positieve verandering is óók een resultaat waar je iets mee kan. Maar toch, als je zo'n lange tijd aan een onderzoek hebt gewerkt hoopt iets in de onderzoeker natuurlijk wel dat je interventie ook daadwerkelijk iets teweeg heeft gebracht. Positief verrast dat ik was waren de resultaten tegen mijn verwachtingen in positief. Uiteindelijk heb ik met gezonde (tegen)zin verder gewerkt aan dit onderzoek en ben ik stiekem toch wel blij met hoe dit alles er uiteindelijk bijligt. Tot slot wil ik graag nog een paar mensen bedanken die mij hebben geholpen bij dit onderzoek. Als eerste wil ik mijn stagebegeleiders Anke Lambooi en Janneke van Nes bedanken voor het helpen tijdens de interventies en voor het meehelpen om de benodigde resultaten te verzamelen. Daarnaast wil ik de gehele interventiegroep, H2D, bedanken voor hun positieve bijdrages tijdens de lessen en voor hun oprechte interesse in dit onderzoek. Tot slot wil ik een enorm bedank uitbrengen aan mijn scriptiebegeleidster, Florieke Mulders. Ik kan oprecht toegeven dat zonder haar hulp dit onderzoek nooit was geworden zoals het nu is. Vaak kreeg ik te horen dat ze mijn onderzoek heel interessant vond en nog nooit zo'n onderzoek heeft gezien. Ik wist vaak niet goed wat ze bedoelde maar was blij om het te horen. Haar woorden zijn een extra motivatie geweest om iets moois van dit onderzoek te maken. Haar fijne hulp en het contact heeft heel veel bijgedragen aan dit onderzoek.

Bedankt iedereen!

Literatuurlijst

Behets, D. (2011). *Didactiek van het bewegingsonderwijs*. Acco, Leuven/Den Haag.

Brounstein, M. (2005). *Coachen voor dummies*. Pearson Education Benelux, Amsterdam.

Burg, van E. (2011). *Kwaliteitscriteria voor ontwerpgericht wetenschappelijk onderzoek*. Vrije Universiteit, Amsterdam. Geraadpleegd op 2 maart 2018, van <http://dare.ubvu.vu.nl/bitstream/handle/1871/32171/Van?sequence=5>

Clement, J. (2010). *Iedereen coach! Praktijkboek voor alledag en overal*. P.11-35 Het Spectrum, Houten.

Cook, M. (2000). *Effectief coachen*. P.1-27 Academic Service, Schoonhoven.

Dijkstra, E. & Dolman, J. (2010). *De kick van feedback. Energiek en prettig samenwerken*. P.11-40 van Duuren management, Culemborg.

Drenth, S. (2014). *Objectief beoordelen van toetsen en examens*. Geraadpleegd op 2 juni 2018, van <https://www.toets.nl/nieuws/Objectief-beoordelen-van-toetsen-en-examens-8-tips>

Herrewijnen, M., Vernie, W., Schoor, C. van der. (2017). *Sociale vaardigheden*. Geraadpleegd op 21 december 2017, van <http://jonger.nu/casestudy/sociale-vaardigheden/>

Horeweg, A. (2013) Gedragsproblemen in de klas: De rol van de leerkracht. Tijdschrift Psychopraktijk, jaargang 5, nummer 3.

Kallenberg, T., Koster, B., Onstenk, J., Scheepsmma, W. (2011). *Ontwikkeling door onderzoek: Een handreiking voor leraren*. Amersfoort, Nederland: ThiemeMeulenhoff.

Karels, M. (2014, 1 juni). *Sociale vaardigheden – omgaan met de ander*. Geraadpleegd op 4 oktober 2017, van <https://wij-leren.nl/sociaal-emotionele-ontwikkeling-2.php>

Kerpel, A. (2014). *Sociogram: inzicht in sociale relaties en tips voor de leerkracht*. Geraadpleegd op 21 december 2017, van <https://wij-leren.nl/sociogram-tips.php>

Klepsch, R. (2016). *Feedback voor Dummies*. P.7-39 BBNC, Amersfoort.

Koopmans, M. (2007). *Feedback. Commentaar geven en ontvangen*. P.29-42 Thema, Zaltbommel.

Meulen, B.F. van der, Vlaskamp, C., Bos, K.P. van den. (2005). *Interventies in de orthopedagogiek*. P.125 Lemniscaat Publishers. Geraadpleegd van https://books.google.nl/books?id=l8HMx_oEvFcC&dq=sociale+vaardigheden+verbeteren&lr=&hl=nl&source=gbs_navlinks_s

Nederlands Jeugdinstituut (NJI) (Z.J.). *Effectgrootte*. Geraadpleegd op 1 juni 2018, van <http://nji.nl/effectgrootte>

Ploeg, P. van der. (2016). *Likert-schaal*. Geraadpleegd op 21 december 2017, van <https://www.ensie.nl/piet-van-der-ploeg/likert-schaal>

Poortinga, E. (Z.J.). *De Likertschaal voor enquêtevragen in scriptieonderzoek*. Geraadpleegd op 21 december 2017, van <https://www.studiemeesters.nl/studietips/de-likertschaal-voor-enquetevragen-scriptieonderzoek/>

Rhijnsburger, V. (2011). *Positief coachen in lessen lichamelijke opvoeding, ja natuurlijk!* Vakblad KVLO, jaargang 99, nummer 8.

Redactie Ensie (2016). *Leerprestatie*. Geraadpleegd op 21 december 2017, van <https://www.ensie.nl/redactie-ensie/leerprestatie>

Slingerland, M. (2010). *Samenvatting Self-determination theory (SDT)*. Fontys Connect.

SLO. (2006). *nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling*. Geraadpleegd op 8 februari 2018, van <http://www.slo.nl/voortgezet/vmbo/themas/Rubrics/>

Stone, D. & Heen, S. (2014). *Feedback is een cadeautje*. P.14-29 Maven publishing, Amsterdam.

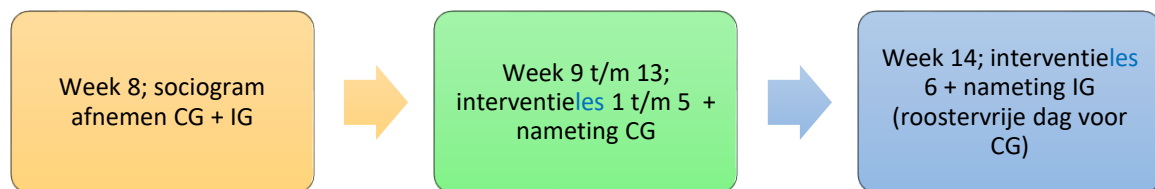
Whitmore, J. (2010). *Succesvol coachen*. P.13-29 Uitgeverij Nelissen, Amsterdam.

Williams, J.M. & Krane, V. (2015). *Applied sport psychology. Personal growth to peak performance*. P.30-51. McGraw-Hill Education, New York.

Bijlagen

Bijlage I.I

Schematische planning interventies en metingen

Figuur 1 – Weergave van de planning van het onderzoek.

Bijlage I.II*Planning voor interventiegroep (IG) en controlegroep (CG)*

Week	Datum	Planning onderzoek	Lesthema's
7. <i>Carnavalsvakantie</i>	18-02-18	Kans 2 onderzoeksopzet	n.v.t.
8.	20-02-18 C.G.	Wachten op een GO voor interventie + afnemen sociogram	Reguliere les volleybal
	21-02-18 I.G.	Idem	Reguliere les volleybal
9.	27-02-18 C.G.	Voormeting VSVJ en rubric + interventie les 1	Volleybal + trefbal vorm
	28-02-18 I.G.	Voormeting VSVJ en rubric + Interventie les 1	Volleybal + trefbal vorm
10.	06-03-18 C.G.	Interventie les 2	Volleybal
	07-03-18 I.G.	Interventie les 2	Volleybal
11.	13-03-18 C.G.	Interventie les 3	Circuit
	14-03-18 I.G.	Interventie les 3	Volleybal
12.	20-03-18 C.G.	Interventie les 4	Salto + polo bal
	21-03-18 I.G.	Interventie les 4	Salto + polo bal
13.	27-03-18 C.G.	Interventie les 5 + nameting	Salto + hoogspringen
	28-03-18 I.G.	Interventie les 5	Salto + trefbal vorm
14.	03-04-18 C.G.	Roostervrije dag	N.v.t
	04-04-18 I.G.	Interventie les 6 + nameting	Salto + eindspel
15.	10-04-18 C.G.	Eventueel extra interventie les bij eventuele uitval	Afhankelijk van les die uitvalt
	11-04-18 I.G.	Idem	Idem

Bijlage II.I

Vragenlijst Sociale Vaardigheden Jongeren Hulstijn (2006).

Item-tekst	VSVJ schaal prosociaal gedrag	VSVJ schaal ongepast gedrag	Kinderen	Adolescenten
Ik vrolijk een vriend(in) op die verdrietig is.	X		X	X
Ik voel me blij wanneer iemand iets goed doet.	X		X	X
Ik loop naar anderen toe om een gesprek te beginnen.	X		X	X
Ik zeg 'dank je wel' en ben blij wanneer iemand iets voor me doet.	X		X	X
Ik kan vriend(inn)en maken.	X		X	X
Ik kan voor een vriend(in) in de bres springen.	X		X	X
Ik kijk anderen aan wanneer zij spreken.	X		X	X
Ik deel wat ik heb met anderen.	X			X
Ik laat mijn gevoelens zien.	X		X	X
Ik ben even zorgvuldig met spullen van een ander als met die van mezelf.	X			X
Ik spreek anderen met hun naam aan.	X			X
Ik vraag of ik kan helpen.	X		X	X
Ik stel vragen wanneer ik met anderen praat.	X		X	X
Ik heb spijt wanneer ik iemand pijn doe.	X		X	X
Ik doe mee met andere jongeren.	X		X	
Ik doe iets terug wanneer iemand iets voor me gedaan heeft.	X		X	X
Ik vraag aan anderen hoe het met ze gaat en wat zij doen enz.	X		X	X
Ik lach om grapjes en leuke verhalen van anderen.	X		X	X
Ik bedreig anderen.		X	X	X
Ik word gemakkelijk boos.		X	X	
Ik klaag veel.		X	X	
Ik onderbreek iemand die aan het praten is.		X	X	
Ik gebruik zonder toestemming spullen van een ander.		X	X	X
Ik sla naderen wanneer ik boos ben.		X	X	
Ik kijk lelijk (boos) naar andere jongeren.		X	X	X
Ik maak aanmerkingen op fouten van anderen.		X	X	X
Ik lieg op mijn zin te krijgen.		X	X	X
Ik probeer anderen boos te maken.		X	X	X
Ik zet anderen voor gek.		X		X
Ik maak irritante geluiden (boeren, snuiven, enz.).		X	X	X
Ik ben even zorgvuldig met spullen van een ander als met die van mezelf.		X	X	
Ik spreek te luid.		X	X	X
Ik raak dikwijls betrokken bij vechtpartijen.		X	X	X
Ik treiter anderen.		X	X	X
Ik wil het de ander betaald zetten wanneer ik gekwetst word.		X	X	X

Bijlage II.II*Vragenlijst Sociale Vaardigheden Jongeren aangepast aan adolescenten en 4 punts Likertschaal*

Vraag	Helemaal oneens	Een beetje oneens	Een beetje eens	Helemaal eens
Ik vrolijk een vriend(in) op die verdrietig is.				
Ik voel me blij wanneer iemand iets goed doet.				
Ik loop naar anderen toe om een gesprek te beginnen.				
Ik zeg 'dank je wel' en ben blij wanneer iemand iets voor me doet.				
Ik kan vriend(inn)en maken.				
Ik kan voor een vriend(in) in de bres springen.				
Ik kijk anderen aan wanneer zij spreken.				
Ik deel wat ik heb met anderen.				
Ik laat mijn gevoelens zien.				
Ik ben even zorgvuldig met spullen van een ander als met die van mezelf.				
Ik spreek anderen met hun naam aan.				
Ik vraag of ik kan helpen.				
Ik stel vragen wanneer ik met anderen praat.				
Ik heb spijt wanneer ik iemand pijn doe.				
Ik doe iets terug wanneer iemand iets voor me gedaan heeft.				
Ik vraag aan anderen hoe het met ze gaat en wat zij doen enz.				
Ik lach om grappjes en leuke verhalen van anderen.				
Ik bedreig anderen.				
Ik gebruik zonder toestemming spullen van een ander.				
Ik kijk lelijk (boos) naar andere jongeren.				
Ik maak aanmerkingen op fouten van anderen.				
Ik lieg op mijn zin te krijgen.				
Ik probeer anderen boos te maken.				
Ik zet anderen voor gek.				
Ik maak irritante geluiden (boeren, snuiven, enz.).				
Ik spreek te luid.				
Ik raak dikwijls betrokken bij vechtpartijen.				
Ik treiter anderen.				
Ik wil het de ander betaald zetten wanneer ik gekwetst word.				

Bijlage III.I

Vragenlijst sociomatrix

Voor + achternaam:

Klas:

Geef antwoord op onderstaande vragen. Let op: je mag meerdere namen van leerlingen invullen en antwoorden kunnen niet fout zijn!

1. Tijdens de gymles kan ik goed samenwerken met:

2. Tijdens de gymles kan ik niet goed samenwerken met:

3. Bij andere vakken dan bij gym kan ik goed samenwerken met:

4. Bij andere vakken dan bij gym kan ik niet goed samenwerken met:

Bijlage IV.I

Rubric samenwerken (SLO, 2006).

criteria	Samenwerken				Score
Actief luisteren - luisteren - samenvatten	Ik luister aandachtig naar de inbreng van de groepsgenoten en vat op een juiste manier samen wat gezegd is.	Ik luister vaak naar de inbreng van de groepsgenoten en vat samen wat gezegd is.	Ik luister soms naar de inbreng van de groepsgenoten en vat onvoldoende samen wat gezegd is.	Ik hoor zelden waar de groep het over heeft en kan dat niet samenvatten.	
Omgaan met kritiek	Ik pas mijn gedrag of werk aan als kritiek terecht is. Ik voel me niet als persoon aangevallen.	Ik pas regelmatig mijn gedrag of werk aan als kritiek hierop terecht is. Ik voel me zo nu en dan als persoon aangevallen.	Ik pas mijn gedrag of werk soms aan als kritiek hierop terecht is. Ik voel me vaak als persoon aangevallen.	Ik pas zelden mijn gedrag of werk aan als kritiek hierop terecht is. Ik word boos of onverschillig.	
Participeren in groepswerk -voorzitter -notulant -organisator - o.d.	Ik kan alle rollen en taken die bij groepswerk horen goed uitvoeren.	Ik kan een beperkt aantal rollen en taken van groepswerk goed uitvoeren.	Ik kan een beperkt aantal rollen en taken die bij groepswerk horen uitvoeren. Dit lukt soms wel en soms niet.	Ik kan maar één taak of rol die bij groepswerk hoort uitvoeren. Dit lukt soms wel en soms niet..	
Afspraken nakomen	Ik kom alle gemaakte afspraken na.	Ik kom meestal de gemaakte afspraken na.	Ik moet vaak aan afspraken herinnerd worden.	Ik kom mijn afspraken niet na.	
Voor jezelf opkomen	Ik durf een standpunt in te nemen en het te verdedigen	Ik durf meestal een standpunt in te nemen en het te verdedigen	Ik heb moeite mijn standpunt te verdedigen	Ik neem pas een standpunt in na gesprek met mijn groepsgenoten	
Teamwork - werksfeer - rekening houden met elkaar	Ik heb plezier in het werken met elkaar en stimuleer dat er goed wordt samengewerkt.	Ik heb regelmatig plezier in het werken met elkaar en pas me aan aan de sfeer in de groep.	Ik heb lang niet altijd plezier in het werken met elkaar en pas me met moeite aan aan de sfeer in de groep.	Ik vind werken met elkaar niet prettig en kan moeilijk meedoen in de groep.	
Verantwoordelijkheid nemen - voor de groep - voor jezelf	Ik voel me zeer verantwoordelijk voor het resultaat van de groep en lever daaraan mijn bijdrage.	Ik voel me vaak verantwoordelijk voor het resultaat van de groep. Ik lever hieraan mijn bijdrage.	Ik voel me pas verantwoordelijk voor het resultaat van de groep als ik daarop word aangesproken.	Ik voel me niet verantwoordelijk voor het resultaat van de groep. Ik reageer negatief als ik op mijn verantwoordelijkheid word aangesproken.	
Initiatief tonen	Ik toon duidelijk initiatief.	Ik toon meestal initiatief, maar heb soms wat aansturing nodig.	Ik heb vaak aansturing nodig eer ik initiatief toon	Ik doe alleen maar iets als een ander het vraagt.	

Groen = 4 punten Geel = 3 punten Oranje = 2 punten Rood = 1 punt

Cijfer = aantal punten delen door 3,2

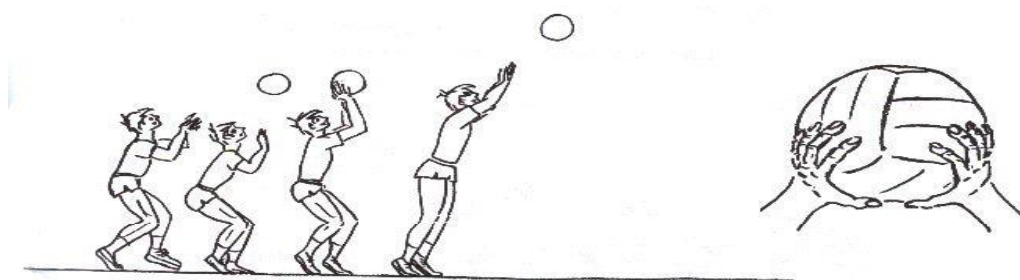
Bijlage V.I

Feedbackformulier volleybal

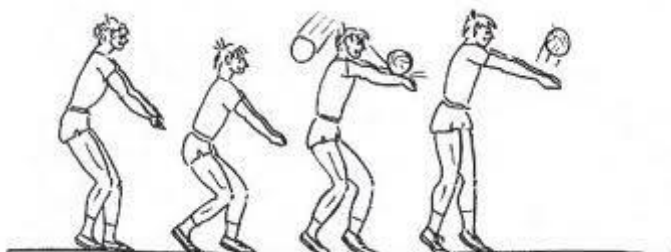
Bovenhandse techniek	Onderhandse techniek
Je komt goed onder de bal	Je komt goed onder de bal
Je maakt van je duimen en wijsvingers een driehoekje	Je legt je handpalmen goed in elkaar
Je raakt de bal met het driehoekje	Je armen zijn zo plat als een plank
Je strekt je handen en armen als je de bal hebt geraakt (10 vingers de lucht in)	Je houdt je ellebogen bij het raken van de bal gestrekt
Je zakt goed door je benen	Je zakt goed door je benen
Je wijst de bal goed na met je armen en handen	Je wijst de bal goed na met je armen en handen
Checkpunten samenwerken	Checkpunten speelgedrag
Je luistert goed naar de feedback die je krijgt	Je neemt een goeie positie aan in het veld
Je probeert de feedback die je krijgt meteen mee te nemen tijdens het spelen	Je probeert altijd voor de bal te gaan
Je stimuleert je teamgenoten goed om samen te werken	Je stelt je positief op naar je teamgenoten
Je speelt de bal vaak af naar teamgenoten	
Je stuurt/geeft tips aan teamgenoten terwijl je zelf in het veld staat	

Feedbackformulier en observatiekaart volleybal

Let op! Benoem **2** punten die iemand al goed doet en **1** punt dat nog verbeterd kan worden!

Bovenhandse techniek

Onderhandse techniek

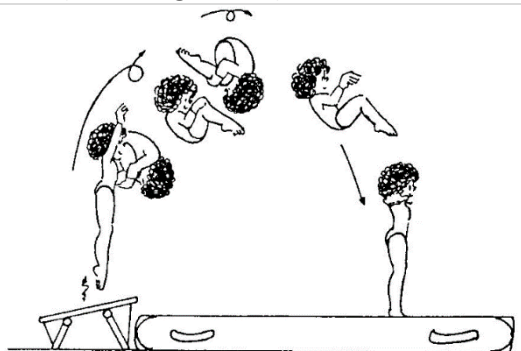
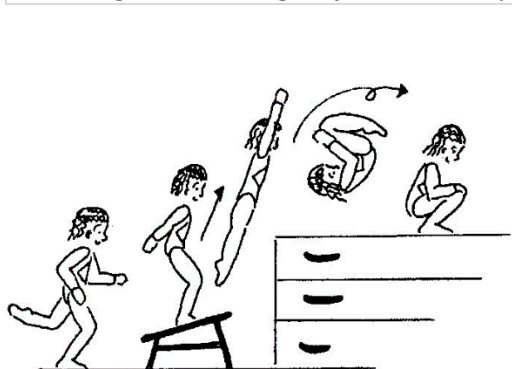
Bijlage V.II

Feedbackformulier salto springen

Feedbackformulier en observatiekaart salto springen

Let op! Benoem **2** punten die iemand al goed doet en **1** punt dat nog verbeterd kan worden!

Aanloop
Je komt aangerend en tijdens het rennen versnel je
Springen
Je springt van een afstandje in de trampoline
Je springt met twee voeten tegelijk in de trampoline
Je springt in het midden van de trampoline
Je neemt je armen mee omhoog tijdens het springen
Salto
Je kin is op je borst
Je maakt een bolle rug
Je handen gaan naar je knieën
Bij de landing zak je wat door je knieën en houdt je goed evenwicht
Hulpverlenen
Je helpt anderen bij het springen van een salto als hier om wordt gevraagd
Je bent goed aanwezig als je aan het hulpverlenen bent (actief begeleiden)

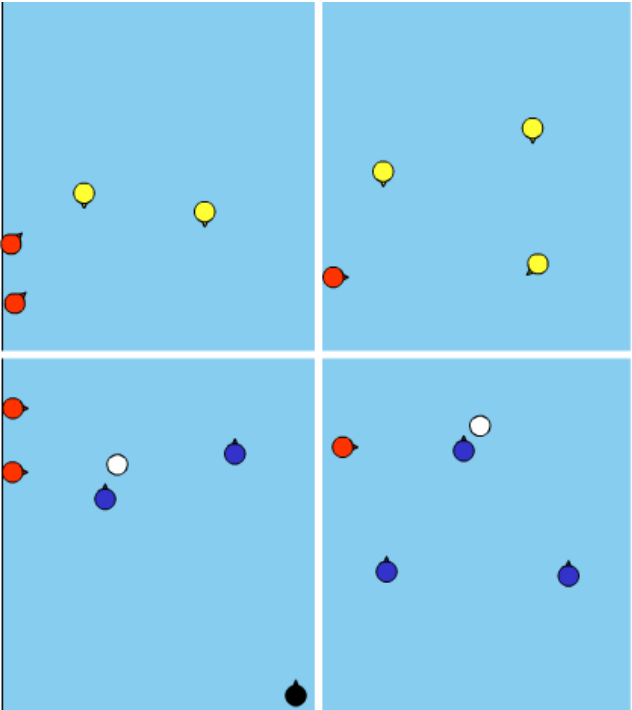
Bijlage VI.I

Interventie 1

Lesvoorbereidingsformulier

Lesopdracht: in termen van het beïnvloeden van bewegingsgedrag
Volleybal

Beginsituatie (Algemeen):	
Leerlingen hebben al volleybal gehad dus zijn bekend met basis regels.	
Beginsituatie:	Doelstelling:
Gedrag: terugslag spelen Inhoud: volleybal Conditie: 3 volleybal velden, 1 volleybal net, 3 volleyballen. Criteria: de leerlingen hebben al wat ervaring met volleybal maar nog niet zo zeer met de techniek. Bewegen beleven: nvt Bewegen regelen: Aan het begin van de les verteld de docent hoe leerlingen feedback moeten geven. Tijdens de activiteit geven de leerlingen onderling feedback aan elkaar met behulp van de feedbackformulieren. De docent coacht de leerlingen die de coachende rol innemen. De docent geeft aan wanneer er gewisseld moet worden en loopt tijdens het spelen rond en geeft leerlingen feedback.	Gedrag: terugslag spelen Inhoud: volleybal Conditie: 3 volleybal velden, 1 volleybal net, 3 volleyballen. Criteria: aan het eind van de les kunnen alle leerlingen gebruik maken van het feedbackformulier en 2 goede punten van elkaar benoemen en 1 verbeterpunt. Daarna kunnen de leerlingen van rol doorwisselen. Bewegen beleven: nvt Bewegen regelen: aan het einde van de les weten alle leerlingen van zichzelf per techniek minimaal 2 punten wat ze al heel goed doen en minimaal 1 punt per techniek wat ze nog moeten verbeteren. Leerlingen kunnen na een aantal punten gespeeld te hebben zelfstandig wisselen.

Organisatie: de gekozen werkorganisaties tekenen voor onderwijsleermiddelen, leerlingen en leerkracht	Materiaallijst: per onderdeel aangeven : De aard en aantal van de onderwijsleermiddelen
Organisatie van de kern van de les: Rode leerlingen zijn de leerlingen met een coachende rol Kernactiviteit 1 kernactiviteit 2 	3 volleyballen 1 volleybal net 2 volleybal palen Feedbackformulieren (6)

Fasering in tijd:	Leerinhouden & didactische werkvorm: <i>Activiteit 1</i>	Instructie:	Wat verwacht je?	Wat doe je?
15 min.	Docent kiest twee tikkers. Tikkers proberen zo veel mogelijk leerlingen te tikken. Als je getikt bent ga je op de grond zitten en mag je alleen op je alleen zittend op je billen verder bewegen door de zaal, je gaat de tikkers dan helpen om te tikken.	Leerlingen komen binnen en gaan zitten op de banken. Daarna vertellen wat we deze les gaan doen maar eerst beginnen met een warming up spel. Docent verteld snel wat de bedoeling is. Docent geeft 2 lintjes, deze leerlingen zijn tikkers. Daarna meteen beginnen. Na het tikspel: leerlingen op de bank laten zitten en docent wijst leerlingen aan om volleybal palen te pakken en netten te pakken. Als alles opgebouwd is leerlingen weer zitten op banken.	a. Leerlingen worden niet veel getikt b. Duurt lang voordat de zaal is opgebouwd	a. Tikker extra in het spel b. De palen alvast neerzetten en de leerlingen alleen netten nog laten ophangen
Fasering in tijd:	Leerinhouden & didactische werkvorm: <i>Activiteit 2</i>	Instructie:	Wat verwacht je?	Wat doe je?

15 min.	2 met 2 spelen. 2 leerlingen staan aan de ene kant van het net en 2 andere leerlingen aan de andere kant van het net. De leerlingen gooien de bal onderhands over het net, daarna speelt tegenpartij de bal bovenhands op naar teamgenoot, deze speelt weer bovenhands terug en vervolgens speelt de eerste leerling de bal weer over het net terug. Eventueel mag de bal ook na 1 keer overspelen al terug over het net. De leerlingen die aan de kant staan hebben een feedbackformulier, zij observeren de leerlingen die aan het spelen zijn en na een aantal keer spelen geven zij feedback op hun uitvoering van de bovenhandse techniek. Daarna wisselen de leerlingen van rol. Differentiatie: De eerste bal die over het net komt moet onderhands gespeeld worden, daarna zijn de leerlingen vrij in hun keuze tussen bovenhands of onderhands veldjes tegen elkaar laten spelen (meer beleving). Als de bal op de grond komt heb je een punt → welk tweetal scoort de meeste punten? Bij 5 punten wisselen van rol met coachende leerlingen.	Ik kies 3 leerlingen uit waarmee ik een voorbeeld ga laten zien. En ik kies 4 leerlingen uit die ik aan de kant van het veld plaats, zij nemen de rol van coach in. Ik laat een betekenisvol voorbeeld zien en na 3 rally's vraag ik de coachende leerlingen om feedback. Daarna bedank ik hun voor de feedback en wisselen we van rol. Daarna verdeel ik de leerlingen over de veldjes aan de hand van de gemaakte groepjes met de sociomatrix en gaan ze aan de slag. Ik loop rond om leerlingen te coachen op het geven van feedback.	a. Leerlingen ontvangen weinig feedback b. De rally's lopen snel dood c. Sommige ballen zijn lastig om bovenhands te spelen d. Weinig beleving e. Differentiatie vorm is te makkelijk	a. Ik coach de coachende leerlingen op dat ze goed opletten en feedback geven. Ik vraag ondertussen aan leerlingen welke feedback zij al gekregen hebben. b. Leerlingen mogen gebruik maken van vang gooi beweging of ze spelen de bal eerst voor zichzelf op en spelen daarna pas naar hun teamgenoot c. Ik zeg dat als het lukt je ook onderhands mag spelen d. Wedstrijdje van maken → welk veldje maakt de langste rally? e. De leerling die de bal over het net heeft gespeeld moet naar de achterlijn rennen en deze aantikken voordat hij weer mee mag doen met het spel.
---------	---	---	---	--

Fasering in tijd:	Leerinhouden & didactische werkvorm: <i>Activiteit 3</i>	Instructie:	Wat verwacht je?	Wat doe je?
25 min.	King of the court met 3 tegen 3. De leerlingen spelen 3 tegen 3 op een veldje. Het team dat de bal op de grond van de tegenstander krijgt scoort een punt. De service wordt met een onderhandse worp in het spel gebracht. De eerste bal wordt onderhands naar een teamgenoot gespeeld, daarna zijn de leerlingen vrij in hun keuze met welke techniek ze spelen. De 3 ^e bal moet altijd over het net. Na 4 minuten gespeeld te hebben fluit de docent, het team dat dan de meeste punten heeft schuift een plaatsje naar links, het team met de minste punten naar rechts. <i>De 4^e leerling van het team heeft 4 minuten de tijd gehad om te kijken wat er gebeurt. Na die 4 minuten heeft deze coachende leerling 1 minuut de tijd om feedback te geven op zijn teamgenoten. Na deze minuut wisselen de leerlingen onderling door van rol (nieuwe coach) en ook een andere positie in het veld.</i>	De leerlingen kunnen op hetzelfde veldje blijven staan als waar ze bij de eerste oefening stonden, de teams blijven ook hetzelfde. Ik laat de leerlingen allemaal zitten op de grond en laat het middelste veldje staan. Zij geven een betekenisvol voorbeeld inclusief de leerling die de rol van coach inneemt. Na het voorbeeld gaan de leerlingen zelf aan de slag. Ik loop weer rond om te coachen op hoe de leerlingen feedback geven.	a. Rally's lopen snel dood b. <i>Leerlingen geven geen goede feedback</i> c. Beleving is niet hoog	a. Één bal mag gevangen worden als die over het net komt of je speelt de bal eerst voor jezelf op, vangt hem vervolgens en gooit hem dan naar een teamgenoot. b. <i>Ik coach de leerlingen met de coachende rol. Ik vraag wat ze zien en ik vraag als er van rol gewisseld is tussen leerlingen wat ze voor feedback hebben gekregen.</i> c. King of the court onder tijdsdruk spelen; het team dat als eerste 10 punten heeft gescoord wint en dan moeten automatisch alle veldjes opschuiven naar links of rechts, afhankelijk van verlies of winst op dat moment.

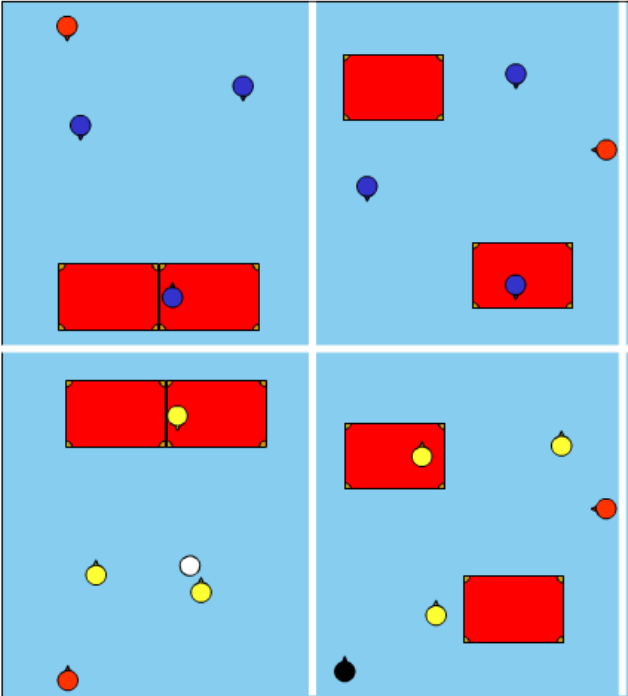
Fasering in tijd:	Leerinhouden & didactische werkvorm: <i>Activiteit 4</i>	Instructie:	Wat verwacht je?	Wat doe je?
15 min trefbal	Trefbal met 3 ballen. De leerlingen proberen elkaar af te gooien. Als je af bent ga je op de bank zitten. Echter zijn er 3 kleuren lintjes per team, een blauwe, rode en gele. De leerling die het blauwe lintje aan heeft mag met zijn handen afweren, de leerling met het rode lintje mag aan de zijkanten van het veld van de tegenstander komen en de leerling met het gele lintje kan alle spelers die af zijn terug verdienen mits hij/zij als laatste in het veld staat. Het team dat als eerste al zijn spelers kwijt is heeft verloren. De leerlingen spreken onderling af wie welk lintje aankrijgt!	Voordat er trefbal gespeeld gaat worden ruimen eerst alle leerlingen gezamenlijk alle materialen op. Vervolgens alle leerlingen op de banken laten zitten en de vragenlijst VSVJ en rubric samenwerken uitdelen. Dan de leerlingen deze rustig in laten vullen en als ze klaar zijn inleveren bij docent en rustig blijven zitten. Daarna uitleg geven wat de lintjes betekenen. Daarna verdeelt de docent de klas in twee en stuurt de leerlingen naar de helft van de zaal.	a. De meest vaardige leerlingen houden steeds het lintje b. Alleen jongens hebben het lintje om	a. De docent kan de lintjes uitdelen aan de leerlingen b. als een jongen het lintje omheeft moet hij hem aan het eind van de wedstrijd aan een meisje geven en vice versa.

Bijlage VI.II
Interventie 2
Lesvoorbereidingsformulier

Naam student: Thijs van der List	Naam SPD: Janneke van Nes
FSH-stagedocent: Marc Rompa	
Klas: LO4D	School: Markenhage college
Datum: interventie 2	Klas: H2D/H2C

Lesopdracht: in termen van het beïnvloeden van bewegingsgedrag
Volleybal

Beginsituatie (Algemeen):	
Leerlingen hebben al volleybal gehad dus zijn bekend met basis regels.	
Beginsituatie:	Doelstelling:
Gedrag: terugslag spelen Inhoud: volleybal Conditie: 3 volleybal velden, 1 volleybal net, 3 volleyballen. Criteria: de leerlingen hebben al wat ervaring met volleybal maar nog niet zo zeer met de techniek. Bewegen beleven: door in de oefenvormen wedstrijdelementen toe te voegen gaat de beleving omhoog. Bewegen regelen: de leerlingen geven elkaar onderling feedback met behulp van de feedbackformulieren. De docent coacht de leerlingen die de coachende rol innemen. De docent geeft aan wanneer er gewisseld moet worden en loopt tijdens het spelen rond en geeft leerlingen feedback.	Gedrag: terugslag spelen Inhoud: volleybal Conditie: 3 volleybal velden, 1 volleybal net, 3 volleyballen. Criteria: aan het eind van de les kunnen alle leerlingen gebruik maken van het feedbackformulier en 2 goede punten van elkaar benoemen en 1 verbeterpunt. Daarna kunnen de leerlingen van rol doorwisselen. Bewegen beleven: door in de oefenvormen wedstrijdelementen toe te voegen gaat de beleving omhoog. Bewegen regelen: aan het einde van de les weten alle leerlingen van zichzelf per techniek minimaal 2 punten wat ze al heel goed doen en minimaal 1 punt per techniek wat ze nog moeten verbeteren. Leerlingen kunnen na een aantal punten gespeeld te hebben zelfstandig wisselen.

Organisatie: de gekozen werkorganisaties tekenen voor onderwijsleermiddelen, leerlingen en leerkracht	Materiaallijst: per lesonderdeel aangeven : De aard en aantal van de onderwijsleermiddelen
Organisatie van de kern van de les: Rode leerlingen zijn de leerlingen met een coachende rol Kernactiviteit 1 kernactiviteit 2 	12 turnmatjes 3 volleyballen 1 volleybal net 2 volleybal palen Feedbackformulieren (6)

Fasering in tijd:	Leerinhouden & didactische werkvorm: <i>Activiteit 1</i>	Instructie:	Wat verwacht je?	Wat doe je?
15 min.	Docent kiest twee tikkers. De overige leerlingen rennen vrij door de zaal. Als een tikker iemand getikt heeft houden zij elkaars handen vast en moeten dan samen iemand gaan tikken etc.	Leerlingen komen binnen en gaan zitten op de banken. Daarna vertellen wat we deze les gaan doen maar eerst beginnen met een warming up spel. Docent verteld snel wat de bedoeling is. Daarna meteen beginnen. Na het tikspel: leerlingen op de bank laten zitten en docent wijst leerlingen aan om volleybal palen te pakken en netten te pakken. Als alles opgebouwd is leerlingen weer zitten op banken.	Leerlingen worden niet veel getikt Duurt lang voordat de zaal is opgebouwd	Tikker extra in het spel De palen alvast neerzetten en de leerlingen alleen netten nog laten ophangen

Fasering in tijd:	Leerinhouden & didactische werkvorm: <i>Activiteit 2</i>	Instructie:	Wat verwacht je?	Wat doe je?
15min.	Er wordt 3 tegen 3 gespeeld. <i>De overige 2 leerlingen nemen de rol van coach in en maken gebruik van het feedbackformulier.</i> De bal wordt onderhands over het net gegooid. De bal wordt met een onderhandse techniek of een vang-gooi beweging naar de set up gespeeld. Deze moet de bal bovenhands vangen en gooit de bal dan meteen hoog op naar de zijkant zodat deze dan over het net getikt kan worden en proberen op de grond te laten komen. Als de bal op de grond komt scoort de aanvallende partij ook een punt. Het team dat als eerste 10 punten in een partij scoort, gaat zo snel mogelijk zitten en juichen, zij scoren dan 1 punt klassikaal gezien. De teams wisselen van tegenstander en er wordt opnieuw gespeeld, weer tot de 10 punten. Als de set up op de matjes kan blijven staan, wordt er een punt extra gescoord.	Ik kies 6 leerlingen uit waarmee ik een voorbeeld ga laten zien. En ik kies 2 leerlingen uit die ik aan de kant van het veld plaats, zij nemen de rol van coach in. Ik laat een betekenisvol voorbeeld zien en na 3 rally's vraag ik de coachende leerlingen om feedback. Daarna bedank ik hun voor de feedback en wisselen we van rol. Daarna verdeel ik de rest van de leerlingen over de veldjes aan de hand van de gemaakte groepjes met de sociomatrix en gaan ze aan de slag. Ik loop rond om leerlingen te coachen op het geven van feedback.	a. Rally's lopen snel dood b. <i>Leerlingen geven geen goede feedback</i> c. Beleving is niet hoog	a. Één bal mag gevangen worden als die over het net komt of je speelt de bal eerst voor jezelf op, vangt hem vervolgens en gooit hem dan naar een teamgenoot. b. <i>Ik coach de leerlingen met de coachende rol. Ik vraag wat ze zien en ik vraag als er van rol gewisseld is tussen leerlingen wat ze voor feedback hebben gekregen.</i> c. King of the court onder tijdsdruk spelen; het team dat als eerste 10 punten heeft gescoord wint en dan moeten automatisch alle veldjes opschuiven naar links of rechts, afhankelijk van verlies of winst op dat moment.

Fasering in tijd:	Leerinhouden & didactische werkvorm: <i>Activiteit 3</i>	Instructie:	Wat verwacht je?	Wat doe je?
25 min.	3 met 3. De bal wordt met een onderhandse worp in het spel gebracht. Er liggen op elk veld 3 matjes. Als een speler een bal kan vangen terwijl hij op een matje staat en vervolgens meteen kan gaan zitten, wordt er 1 punt gescoord. Als de bal valt terwijl de speler hem wilt vangen word er geen punt gescoord. De eerste bal (service) telt niet. Het veldje dat de meeste punten scoort wint. <i>De speler die aan de kant staat is coach en geeft feedback aan de hand van de formulieren die de docent heeft uitgedeeld.</i> Differentiatie: idem aan spel 1, echter wordt er nu 3 tegen 3 gespeeld. Er wordt gewoon een partij vorm gespeeld maar als een speler van de tegenpartij op de grond zit om vervolgens de bal te vangen, scoort dit team 1 punt. Als de bal op de grond komt wordt er door het aanvallende team gewoon een punt gescoord. Idem aan spel 2. Echter dien je de bal niet meer te vangen als je op de grond zit maar dien je de bal meteen te spelen als je op de grond zit.	Ik laat na de eerste activiteit alle leerlingen op de grond zitten behalve het middelste veldje, hier geef ik een betekenisvol voorbeeld mee aan de klas inclusief leerlingen die feedback geven. Daarna gaan de leerlingen aan de slag. De teams zoals bij de eerste kernactiviteit kunnen hetzelfde blijven. Teams zoeken alleen een nieuwe tegenstander op.	a. <i>Leerlingen ontvangen weinig feedback</i> b. Sommige ballen zijn lastig om bovenhands te spelen c. Service moet uitdagender d. Er worden te makkelijk punten gescoord e. Sommige leerlingen zijn te goed f. Beleving gaat er uit	a. <i>Ik coach de coachende leerlingen op dat ze goed opletten en feedback geven. Ik vraag ondertussen aan leerlingen welke feedback zij al gekregen hebben.</i> b. Ik zeg dat als het lukt je ook onderhands mag spelen c. Leerlingen mogen kiezen of zij de service onderhands in het spel willen brengen of niet, dit is niet verplicht! d. 2 matjes ipv 3 of zelfs maar 1 e. Differentiatie per leerling toepassen f. Differentiatie klassikaal toepassen.

Fasering in tijd:	Leerinhouden & didactische werkvorm: <i>Activiteit 4</i>	Instructie:	Wat verwacht je?	Wat doe je?
15 min.	Iemand is 'm, niemand is 'm. Je mag de bal niet afweren met je handen, hoofd telt ook. Je mag niet lopen/dribbelen met de bal. Als je af bent ga je op de bank zitten, als er 5 leerlingen op de bank zitten en er komt een 6e leerling bij, mag de eerste terug het veld in. Differentiatie: Aan een aantal leerlingen een aantal lintjes geven of aan alle leerlingen één. Dit lintje is je 'leven'. Als je afgegooid wordt terwijl je een lintje aan hebt, geef je deze aan de persoon die jou heeft afgegooid. Je steekt dan je hand op met daarin het lintje, je kan dan niet worden afgegooid. Als je wordt afgegooid en je hebt geen lintje meer aan, moet je op de bank gaan zitten. Je kan niet meer terug komen. De leerling die de meeste lintjes aan heeft wint.	Na de laatste kernactiviteit laat ik de leerlingen op de bank zitten en vertel ik dat we eerst gaan opruimen. Ik verdeel de taken onder de leerlingen en zeg dat als ze klaar zijn ze daarna op de bank terug gaan zitten. Daarna het eindspel spelen. De leerlingen kennen het spel dus ik laat ze meteen beginnen. Na een aantal minuten fluit ik, laat de leerlingen op de grond zitten en vertel wat de bedoeling is met de lintjes.	a. Leerlingen houden ballen lang vast	a. Ik zeg dat je de bal maar maximaal 3 tellen vast mag houden anders ben je ook af.

Bijlage VI.III*Interventie 3**Lesvoorbereidingsformulier*

Naam student: Thijs van der List

Naam SPD: Janneke van Nes

FSH-stagedocent: Marc Rompa

Klas: LO4D

School: Markenhage college

Datum: interventie 3

Klas: H2D/H2C

Lesopdracht: in termen van het beïnvloeden van bewegingsgedrag
Volleybal

Beginsituatie (Algemeen):

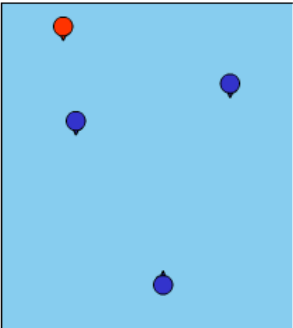
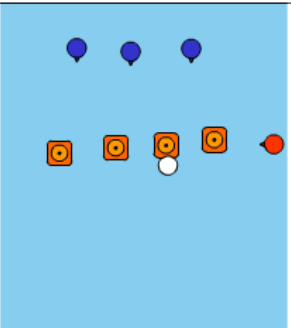
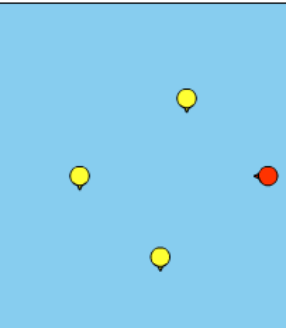
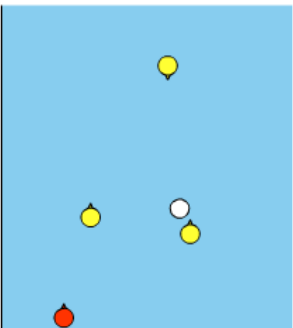
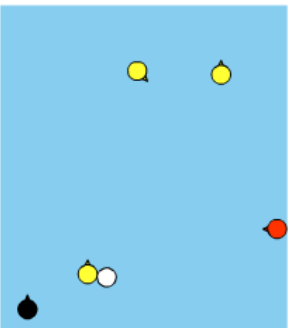
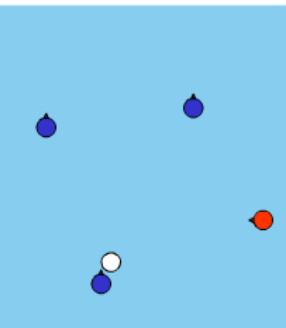
Leerlingen hebben al volleybal gehad dus zijn bekend met basis regels.

Beginsituatie:**Gedrag:** terugslag spelen**Inhoud:** volleybal**Conditie:** 3 volleybal velden, 1 volleybal net, 3 volleyballen.**Criteria:** de leerlingen hebben al wat ervaring met volleybal maar nog niet zo zeer met de techniek.**Bewegen beleven:** door in de oefenvormen wedstrijdelementen toe te voegen gaat de beleving omhoog.**Bewegen regelen:** de leerlingen geven elkaar onderling feedback met behulp van de feedbackformulieren. De docent coacht de leerlingen die de coachende rol innemen.

De docent geeft aan wanneer er gewisseld moet worden en loopt tijdens het spelen rond en geeft leerlingen feedback.

Doelstelling:**Gedrag:** terugslag spelen**Inhoud:** volleybal**Conditie:** 3 volleybal velden, 1 volleybal net, 3 volleyballen.**Criteria:** aan het eind van de les kunnen alle leerlingen gebruik maken van het feedbackformulier en 2 goede punten van elkaar benoemen en 1 verbeterpunt. Daarna kunnen de leerlingen van rol doorwisselen.**Bewegen beleven:** door in de oefenvormen wedstrijdelementen toe te voegen gaat de beleving omhoog.**Bewegen regelen:** aan het einde van de les weten alle leerlingen van zichzelf per techniek minimaal 2 punten wat ze al heel goed doen en minimaal 1 punt per techniek wat ze nog moeten verbeteren.

Leerlingen kunnen na een aantal punten gespeeld te hebben zelfstandig wisselen.

Organisatie: de gekozen werkorganisaties tekenen voor onderwijsleermiddelen, leerlingen en leerkracht			Materiaallijst: per onderdeel aangeven : De aard en aantal van de onderwijsleermiddelen
Organisatie van de kern van de les: Rode leerlingen zijn de leerlingen met een coachende rol			Kernactiviteit 1: 1 volleybal per veld Feedbackformulieren Kernactiviteit 2: 2 volleyballen per veld 4 pylonen per veld Feedbackformulieren Kernactiviteit 3: 1 volleybal per veld
Kernactiviteit 1	kernactiviteit 2	kernactiviteit 3	
			
			

Fasering in tijd:	Leerinhouden & didactische werkvorm: <i>Activiteit 1</i>	Instructie:	Wat verwacht je?	Wat doe je?
15 min.	2 leerlingen staan in een hoepel met ieder van hen twee foamballen. De andere leerlingen staan op de banken. Als de docent fluit rennen de leerlingen op de banken naar de overkant. De leerlingen in de pylonen (submarines) proberen met de foamballen (torpedo's) de leerlingen die rennen af te gooien. Als een leerling is afgegooid gaat hij/zij op de grond liggen waar hij/zij geraakt is. Liggen op de buik. Als alle leerlingen aan de overkant zijn halen de submarines de ballen weer op en als de docent fluit gaan de leerlingen weer naar de overkant. Zelfde regel als je afgegooid bent. Als je af bent en op je buik op de grond ligt mag je wel ronddraaien om andere leerlingen proberen af te tikken, als dit lukt zijn zij ook af en gaan ook op de grond liggen. De laatste 2 leerlingen die overblijven winnen en zij gaan de submarines in.	Leerlingen komen binnen en gaan zitten op de banken. Daarna vertellen wat we deze les gaan doen maar eerst beginnen met een warming up spel. Docent verteld snel wat de bedoeling is. Daarna meteen beginnen. Na het tikspel: leerlingen op de bank laten zitten en docent wijst leerlingen aan om volleybal palen te pakken en netten te pakken. Als alles opgebouwd is leerlingen weer zitten op banken.	a. Leerlingen worden niet veel afgegooid b. Duurt lang voordat de zaal is opgebouwd	a. Hoepels verder uit elkaar leggen of hoepel erbij leggen. b. De palen alvast neerzetten en de leerlingen alleen netten nog laten ophangen

Fasering in tijd:	Leerinhouden & didactische werkvorm: <i>Activiteit 2</i>	Instructie:	Wat verwacht je?	Wat doe je?
15min.	Er wordt 3 tegen 3 smashbal gespeeld met een laag net. De bal mag 1 keer stuiten en mag tegen de muur komen. - Bij het eerste niveau mogen leerlingen met een vang-gooi bewegen elkaar aanspelen om vervolgens de 3^e bal over het net te smashesen. - Bij het tweede niveau mogen leerlingen de eerste bal vangen en gooien naar de leerling aan het net, deze speelt de bal dan meteen met een bovenhandse techniek op voor de leerling die gaat smashesen - Bij het derde niveau wordt de eerste bal over het net met een onderhandse techniek opgespeeld, de bal mag daarna gevangen worden en naar de set-up worden gegooid om vervolgens de bal bovenhands te spelen naar iemand die gaat smashesen. - Bij het vierde niveau mag er helemaal niet meer met vang-gooi beweging gebruik worden gemaakt.	Ik kies 6 leerlingen uit waarmee ik een voorbeeld ga laten zien. En ik kies 2 leerlingen uit die ik aan de kant van het veld plaats, zij nemen de rol van coach in. Ik laat een betekenisvol voorbeeld zien en na 3 rally's vraag ik de coachende leerlingen om feedback. Daarna bedank ik hun voor de feedback en wisselen we van rol. Daarna verdeel ik de rest van de leerlingen over de veldjes aan de hand van de gemaakte groepjes met de sociomatrix en gaan ze aan de slag. Ik loop rond om leerlingen te coachen op het geven van feedback.	a. Leerlingen geven geen goede feedback b. leerlingen vinden het spel makkelijk om te spelen	a. Ik coach de leerlingen met de coachende rol. Ik vraag wat ze zien en ik vraag als er van rol gewisseld is tussen leerlingen wat ze voor feedback hebben gekregen. b. Docent stapt op de leerling af en vertelt dat hij het moeilijker mag maken (de 4 niveaus uitleggen)

Fasering in tijd:	Leerinhouden & didactische werkvorm: <i>Activiteit 3</i>	Instructie:	Wat verwacht je?	Wat doe je?
10 min.	4 leerlingen staan aan kant 1 van het net en 4 leerlingen aan kant 2 van het net. 2 leerlingen nemen de rol van coach in dus 6 leerlingen zijn aan het spelen. Leerling aan kant 1 van het net gooit de bal onderhands naar de set up, deze speelt de bal bovenhands naar een van de twee leerlingen. Eén van deze leerlingen plaatst de bal vervolgens (met een smash of bovenhandse techniek) over het net en probeert een pylon te raken. De leerlingen die aan kant 2 van het net staan gooien de bal gauw terug naar de leerling die net heeft gesmasht. Ondertussen gebeurt dezelfde situatie bij de andere leerling. Nadat ze allebei 5 ballen hebben gespeeld, krijgen ze feedback van de coachende leerling en wisselen de twee teams van kant. Differentiatie: 1. De pylonen niet allemaal op een rij zetten maar verplaatst over het veld. 2. De leerling die set up staat begint met de bal in zijn handen, gooit deze naar een van de twee leerlingen op de achterlijn die de bal vervolgens onderhands terugspelen naar de set up, deze speelt dan bovenhands de bal op om te smachen.	Ik laat na de eerste activiteit alle leerlingen op de grond zitten behalve het middelste veldje, hier geef ik een betekenisvol voorbeeld mee aan de klas inclusief leerlingen die feedback geven. Daarna gaan de leerlingen aan de slag. De teams kunnen hetzelfde blijven.	a. Leerlingen ontvangen weinig feedback b. Er worden te moeilijk of te makkelijk punten gescoord c. Er zit weinig beleving in d. Materiaal afwisselen	a. Ik coach de coachende leerlingen op dat ze goed opletten en feedback geven. Ik vraag ondertussen aan leerlingen welke feedback zij al gekregen hebben. b. Een pylon erbij of juist weghalen. c. Wedstrijd element van maken met de veldjes zodat het team aan de overkant ook daadwerkelijk snel de ballen terug moet gooien. Het team dat als eerste alle pylonen heeft geraakt of de meeste pylonen na 3 minuten heeft gewonnen. Daarna wordt er van rol gewisseld. d. Er wordt niet met een volleybal gespeeld maar met een grote yoga bal. Wel opletten dat leerlingen dan niet gaan smachen om blessures te voorkomen!

Fasering in tijd:	Leerinhouden & didactische werkvorm: <i>Activiteit 4</i>	Instructie:	Wat verwacht je?	Wat doe je?
15 min.	3 tegen 3 king of the court. De leerlingen spelen een partij vorm 3 tegen 3. Als de bal op de grond komt heb je een punt. De bal wordt met een onderhandse worp in het spel gebracht. Per keer dat de bal over het net gaat mag de bal één keer gevangen worden. Het team dat na 3 minuten spelen de meeste punten heeft, schuift een veldje op. Het verliezende team schuift ook een veldje op maar naar de andere kant. <i>De vierde leerling heeft de rol als coach en geeft na de 3 minuten feedback op zijn/haar teamgenoten.</i> Na het doordraaien wisselen de leerlingen van rol.	De teams zoals bij de rest van de les kunnen hetzelfde blijven. De leerlingen ruimen snel de pylonen op en blijven vervolgens zitten op het veldje waar ze als laatst gespeeld hadden. De docent verteld kort wat we gaan doen (leerlingen kennen de regels dus weinig uitleg nodig) en verteld welke kant je op moet draaien als je gewonnen hebt en als je verloren hebt. Daarna meteen spelen.	a. Leerlingen meer uitdagen om met techniek te spelen	a. Als je een rally kan spelen zonder de bal te vangen en daarna over het net kan spelen, krijg je een extra punt per keer dat dat lukt.

Fasering in tijd:	Leerinhouden & didactische werkvorm: <i>Activiteit 5</i>	Instructie:	Wat verwacht je?	Wat doe je?
15 min.	Er worden in iedere hoek van de zaal 2 turnmatjes geplaatst. Er wordt knotshockey gespeeld, 3 tegen 3 tegen 3 tegen 3 gespeeld met twee ballen. Als een matje van een team wordt geraakt, moet het hele team wisselen met de eerste 3 leerlingen die op dat moment vooraan op de bank zitten.	Na activiteit 4 laat ik de leerlingen de ballen opruimen en op de bank zitten. Vervolgens zeg ik welke leerlingen wat moeten opruimen en dat ze daarna terug moeten zitten. Ondertussen laat ik andere leerlingen de matjes klaarzetten en de knotshockeys pakken. Ik laat alle leerlingen op de bank zitten en vertel dat de knots niet hoger dan je heup mag komen en dat je niet expres op andere knotsen mag slaan. Daarna verdeel ik in totaal de eerste 12 leerlingen over de matjes en gaan ze spelen.	a. Het scoren duurt te lang. b. Er wordt te veel lomp gespeeld	a. Als er na 2 minuten door geen een team gescoord is, wijst de docent twee willekeurige teams aan die moeten wisselen met de bank. b. 1 of 2 pylonen in het veld zetten en als die geraakt worden door bal, knots of speler moet het team dat de pylon heeft om laten vallen wisselen met de bank.

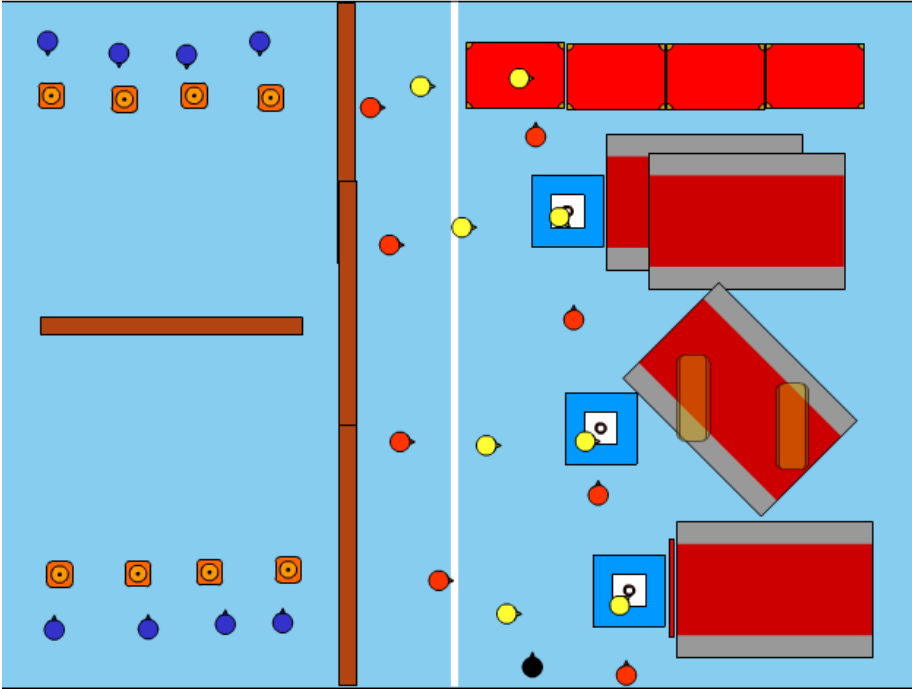
Bijlage VI.IV
Interventie 4

Lesvoorbereidingsformulier

Naam student: Thijs van der List	Naam SPD: Janneke van Nes
FSH-stagedocent: Marc Rompa	
Klas: ALO4D	School: Markenhage
Datum: interventie 4	Klas: H2D/H2C

Lesopdracht: in termen van het beïnvloeden van bewegingsgedrag
Salto springen

Beginsituatie (Algemeen):	
Leerlingen hebben waarschijnlijk nog geen ervaring met het springen van een salto. Wel weten ze allemaal hoe ze goed in de trampoline moeten springen.	
Beginsituatie:	Doelstelling:
Bewegen verbeteren: Gedrag: turnen, roteren Inhoud: salto Conditie: 5 turnmatjes, 2 kasten, 3 minitrampolines, 2 halve dikke matten, 3 dikke matten Criteria: de leerlingen weten allemaal hoe ze goed in de trampoline moeten springen maar de meeste leerlingen zullen nog geen salto kunnen maken. Bewegen beleven: door verschillende situaties neer te zetten zullen alle leerlingen op hun eigen niveau kunnen oefenen waardoor ze succes ervaren en de beleving in de les zal zijn. Bewegen regelen: de leerlingen geven elkaar onderling feedback met behulp van de feedbackformulieren. De docent coacht de leerlingen die de coachende rol innemen. De docent geeft de leerlingen tips om hun beweging te verbeteren.	Bewegen verbeteren: Gedrag: turnen, roteren Inhoud: salto Conditie: 5 turnmatjes, 2 kasten, 3 minitrampolines, 2 halve dikke matten, 3 dikke matten Criteria: aan het eind van de les kunnen alle leerlingen gebruik maken van het feedbackformulier en 2 goede punten van elkaar benoemen en 1 verbeterpunt. Daarna kunnen de leerlingen van rol doorwisselen. Bewegen beleven: door verschillende situaties neer te zetten zullen alle leerlingen op hun eigen niveau kunnen oefenen waardoor ze succes ervaren en de beleving in de les zal zijn. Bewegen regelen: de leerlingen geven elkaar onderling feedback met behulp van de feedbackformulieren. Aan het einde van de les weten alle leerlingen van zichzelf minimaal 4 punten wat ze al goed doen en 2 punten wat ze nog moeten verbeteren. De docent geeft de leerlingen tips om hun beweging te verbeteren. Aan het eind van de les heeft elke leerling minimaal 2 belangrijke tips ontvangen.

Organisatie: de gekozen werkorganisaties tekenen voor onderwijsleermiddelen, leerlingen en leerkracht	Materiaallijst: per lesonderdeel aangeven : De aard en aantal van de onderwijsleermiddelen
Organisatie van de kern van de les: Rode leerlingen zijn de leerlingen met een coachende rol 	Zelfstandig vak ringhockey: 8 pylonnen 1 stok per leerling 1 bank 3 ringen Salto vak: 5 turnmatjes 3 trampolines 2 halve dikke matten 3 hele dikke matten 2 kasten

Fasering in tijd:	Leerinhouden & didactische werkvorm: <i>Activiteit 1</i>	Instructie:	Wat verwacht je?	Wat doe je?
30 min Inclusief binnenkomst 5 min.	Er zijn verschillende situaties waar de leerlingen op kunnen oefenen. Leerlingen kunnen zelf kiezen waar ze willen oefenen zodat ze zichzelf kunnen uitdagen en op hun eigen niveau kunnen bewegen. De situaties zijn opgedeeld in piste kleuren, oplopend van makkelijk naar moeilijk; groen, blauw, rood en zwart. <u>Groen:</u> leerling staat achter het verhoogde, schuine vlak, zet zijn handen op de dikke mat, veert in de trampoline en maakt een koprol. <u>Blauw:</u> idem, maar nu vanuit aanloop, daarna een sprong in de trampoline maken, handen op het schuine vlak zetten en een koprol maken. <u>Rood 1:</u> met aanloop inspringen in de trampoline, met de handen de mat aantikken, roteren en landen op de billen. <u>Rood 2:</u> idem, nu landen op de voeten <u>Zwart 1:</u> tipsalto uitvoeren. <u>Zwart 2:</u> salto uitvoeren. Tijdens de activiteit legt de docent uit hoe de leerlingen elkaar moeten hulpverlenen. In het begin doet de docent dit nog actief, maar gedurende de activiteit dit steeds verder uit handen geven. <i>De groepjes geven elkaar ook feedback op de beweging aan de hand van het feedbackformulier.</i>	De docent verteld wat we vandaag gaan doen en legt alvast het zelfstandige vak uit en spreekt verwachtingen hierover uit. Vervolgens maakt de docent groepjes die gebaseerd zijn op de gegevens van de sociomatrix en verdeelt de leerlingen over de onderdelen. De docent zal zelf vooral bij het salto vak aanwezig zijn. in het salto vak werken de leerlingen in kleine groepjes samen (ongeveer 3 leerlingen per groepje) die ingedeeld zijn door de docent aan de hand van de sociomatrix. Één leerling is bezig met de beweging terwijl de andere leerling(en) hulpverlenen als dit nodig is en <i>ondertussen kijken naar de beweging en aan de hand van het feedbackformulier feedback geven op de beweging.</i>	a. Er wordt niet goed hulpverlenend b. <i>Er worden geen goede tips gegeven</i>	a. Docent in het begin actief helpen met hulpverlenen en daarna steeds meer uit handen geven. Als het nog niet lukt leerlingen extra controleren of ze het goed doen. b. <i>De docent coacht de leerlingen die feedback aan het geven zijn en vraagt ondertussen aan de leerlingen wat voor tips zij hebben gekregen.</i>

Fasering in tijd:	Leerinhouden & didactische werkvorm: <i>Activiteit 2</i>	Instructie:	Wat verwacht je?	Wat doe je?
25 min	Leerlingen krijgen allemaal een stok en gaan aan de juiste kant van het veld staan, achter de rij met pylonen. De pylonen aan de overkant moeten ze proberen om te schuiven met de ringen. Dit doen ze door met de stok een ring onder de bank door te schuiven en op een pylon te mikken. Als een team alle pylonen aan de overkant om heeft geschoven heeft dat team gewonnen. Differentiatie: 1. pylonen staan dicht tegen de bank aan en je moet ze juist over de achterlijn zien te schuiven met de ringen. 2. Het verliezende team krijgt een opdracht om uit te voeren van het winnende team	Na 20 minuten wordt er gewisseld van vak. De docent verwacht dat in het zelfstandige vak leerlingen zelfstandig te werk gaan en als er problemen zijn ze het eerst proberen zelf op te lossen en vervolgens naar de docent komen.	a. Er is geen beleving b. Leerlingen kunnen niet zelfstandig werken	a. Differentiatievorm toepassen en/of leerlingen in overleg zelf het spel laten aanpassen. b. Vragen wat er mis gaat en waarom het niet lukt om zelfstandig aan de slag te gaan.

Fasering in tijd:	Leerinhouden & didactische werkvorm: Activiteit 3	Instructie:	Wat verwacht je?	Wat doe je?
25 min Inclusief afbreken	4 ballenspel; voetbal, basketbal, hockey en trefbal. De leerlingen zitten aan de kant van het veld op banken. De docent roept een nummer, dit is het aantal leerlingen dat gaat spelen. De leerlingen rennen eerst naar de ene kant van de zaal en vervolgens naar de overkant. Ondertussen gooit de docent een bal in het veld, dit is het spel dat de leerlingen gaan spelen. Nadat er 1x gescoord is levert het winnende team de bal in waarmee ze gespeeld hebben en ruimen eventueel de hockeysticks terug op. Vervolgens roept de docent een nieuw nummer en dat zijn dan de leerlingen die een nieuw spel gaan spelen.	De docent verdeelt de klas in twee groepen en laat ze op de banken aan de zijkant zitten. De leerlingen kennen het spel dus een uitgebreide uitleg zal niet nodig zijn.	a. Beleving kan hoger b. Leerlingen komen de bal niet terug brengen naar de docent als ze gescoord hebben	a. Docent houdt punten bij, welk team heeft uiteindelijk de meeste punten? b. Punt aftrek als ze de bal niet terug brengen of gooien met hockeysticks.

Bijlage VI.V*Interventie 5**Lesvoorbereidingsformulier*

Naam student: Thijs van der List

Naam SPD: Janneke van Nes

FSH-stagedocent: Marc Rompa

Klas: ALO4D

School: Markenhage

Datum: interventie 5

Klas: H2D/H2C

Lesopdracht: in termen van het beïnvloeden van bewegingsgedrag

Salto springen les 2

Beginsituatie (Algemeen):

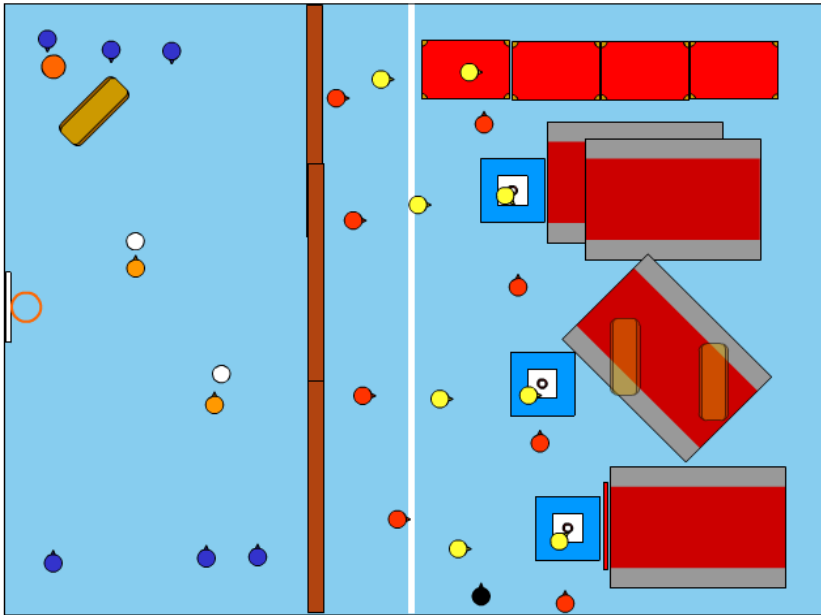
Leerlingen hebben ervaring opgedaan met de salto, hier gaan we deze les mee verder.

Beginsituatie:**Bewegen verbeteren:****Gedrag:** turnen, roteren**Inhoud:** salto**Conditie:** 5 turnmatjes, 2 kasten, 3 minitrampolines, 2 halve dikke matten, 3 dikke matten**Criteria:** de leerlingen kunnen allemaal een tipsalto uitvoeren op een schuin vlak (doelstelling les 1 salto springen).**Bewegen beleven:** door verschillende situaties neer te zetten zullen alle leerlingen op hun eigen niveau kunnen oefenen waardoor ze succes ervaren en de beleving in de les zal zijn.**Bewegen regelen:** de leerlingen geven elkaar onderling feedback met behulp van de feedbackformulieren. De docent coacht de leerlingen die de coachende rol innemen. De leerlingen weten van de vorige les wat ze goed doen en wat ze kunnen verbeteren. Hier gaan ze deze les verder aan werken.

De docent geeft de leerlingen tips om hun beweging te verbeteren.

Doelstelling:**Bewegen verbeteren:****Gedrag:** turnen, roteren**Inhoud:** salto**Conditie:** 5 turnmatjes, 2 kasten, 3 minitrampolines, 2 halve dikke matten, 3 dikke matten**Criteria:** aan het eind van de les kunnen alle leerlingen gebruik maken van het feedbackformulier en 2 goede punten van elkaar benoemen en 1 verbeterpunt. Daarna kunnen de leerlingen van rol doorwisselen.**Bewegen beleven:** door verschillende situaties neer te zetten zullen alle leerlingen op hun eigen niveau kunnen oefenen waardoor ze succes ervaren en de beleving in de les zal zijn.**Bewegen regelen:** de leerlingen geven elkaar onderling feedback met behulp van de feedbackformulieren. Aan het einde van de les weten alle leerlingen van zichzelf minimaal 4 punten wat ze al goed doen en 2 punten wat ze nog moeten verbeteren.

De docent geeft de leerlingen tips om hun beweging te verbeteren. Aan het eind van de les heeft elke leerling minimaal 2 belangrijke tips ontvangen.

Organisatie: de gekozen werkorganisaties tekenen voor onderwijsleermiddelen, leerlingen en leerkracht	Materiaallijst: per onderdeel aangeven : De aard en aantal van de onderwijsleermiddelen
Organisatie van de kern van de les: Rode leerlingen zijn de leerlingen met een coachende rol 	Zelfstandig vak doeljagerbal: 1 kast 1 basketbal 1 basket 2 lintjes voor tikkers 2 foamballen Salto vak: 5 turnmatjes 3 trampolines 2 halve dikke matten 3 hele dikke matten 2 kasten

Fasering in tijd:	Leerinhouden & didactische werkvorm: <i>Activiteit 1</i>	Instructie:	Wat verwacht je?	Wat doe je?
30 min Inclusief binnenkomst 5 min.	Er zijn verschillende situaties waar de leerlingen op kunnen oefenen. Leerlingen kunnen zelf kiezen waar ze willen oefenen zodat ze zichzelf kunnen uitdagen en op hun eigen niveau kunnen bewegen. De situaties zijn opgedeeld in piste kleuren, oplopend van makkelijk naar moeilijk; groen, blauw, rood en zwart. <u>Groen</u>: leerling staat achter het verhoogde, schuine vlak, zet zijn handen op de dikke mat, veert in de trampoline en maakt een koprol. <u>Blauw</u>: idem, maar nu vanuit aanloop, daarna een sprong in de trampoline maken, handen op het schuine vlak zetten en een koprol maken. <u>Rood 1</u>: met aanloop inspringen in de trampoline, met de handen de mat aantikken, roteren en landen op de billen. <u>Rood 2</u>: idem, nu landen op de voeten <u>Zwart 1</u>: tipsalto uitvoeren. <u>Zwart 2</u>: salto uitvoeren. Tijdens de activiteit legt de docent uit hoe de leerlingen elkaar moeten hulpverlenen. In het begin doet de docent dit nog actief, maar gedurende de activiteit dit steeds verder uit handen geven. <i>De groepjes geven elkaar ook feedback op de beweging aan de hand van het feedbackformulier.</i>	De docent verteld wat we vandaag gaan doen en legt alvast het zelfstandige vak uit en spreekt verwachtingen hierover uit. Vervolgens maakt de docent groepjes die gebaseerd zijn op de gegevens van de sociomatrix en verdeelt de leerlingen over de onderdelen. De docent zal zelf vooral bij het salto vak aanwezig zijn. in het salto vak werken de leerlingen in kleine groepjes samen (ongeveer 3 leerlingen per groepje) die ingedeeld zijn door de docent aan de hand van de sociomatrix. Één leerling is bezig met de beweging terwijl de andere leerling(en) hulpverlenen als dit nodig is <i>en ondertussen kijken naar de beweging en aan de hand van het feedbackformulier feedback geven op de beweging.</i>	a. Er wordt niet goed hulpverleend b. <i>Er worden geen goede tips gegeven</i>	a. Docent in het begin actief helpen met hulpverlenen en daarna steeds meer uit handen geven. Als het nog niet lukt leerlingen extra controleren of ze het goed doen. b. <i>De docent coacht de leerlingen die feedback aan het geven zijn en vraagt ondertussen aan de leerlingen wat voor tips zij hebben gekregen.</i>

Fasering in tijd:	Leerinhouden & didactische werkvorm: Activiteit 2	Instructie:	Wat verwacht je?	Wat doe je?
Doeljagerbal 25min.	Ik benoem 1 leerling tot tikker en de rest zijn de vrije leerlingen. De tikker probeert leerlingen te tikken of af te gooien met de bal. De vrije leerlingen proberen de tikker te ontwijken. Als je getikt bent of afgegooid bent, ga je op de bank zitten. De andere leerlingen kunnen de afgegooiden leerlingen bevrijden door de bal in de basket te gooien. Differentiatie: na een paar keer gespeeld te hebben gaat de docent aan de leerlingen vragen wat er goed gaat en wat niet (het spel loopt namelijk niet). Doel is dat de leerlingen dan samen nieuwe regels gaan afspreken om het spel wel beter te laten verlopen, ze gaan hun eigen spel maken.	Docent leg de activiteit uit aan het begin van de les aan de hele klas en bespreek de regels. Als ze het begrijpen kunnen ze meteen spelen. Ik blijf actief aanwezig om de leerlingen beter te leren kennen en om ze aan te moedigen.	a. Ze snappen de activiteit niet b. Het duurt te lang voordat er getikt wordt c. Er wordt te snel getikt d. De activiteit is niet uitdagend genoeg	a. Ik doe de activiteit in het begin mee om de leerlingen te sturen en bied de activiteit stapsgewijs aan b. Een tikker en/of bal toevoegen c. Tikker mag niet lopen met de bal en/of tikker of bal minder in het spel d. Verstopplaatsen in het veld toevoegen om meer richting aan het spelverloop te geven en

Fasering in tijd:	Leerinhouden & didactische werkvorm: Activiteit 3	Instructie:	Wat verwacht je?	Wat doe je?
-------------------	---	-------------	------------------	-------------

25 min Inclusief afbreken	Dikke matten trefbal. Twee teams proberen elkaar af te gooien met de foamballen. Ondertussen mogen ze een dikke mat vasthouden en achter de dikke mat verstoppen. Als de mat omgevallen is of als alle leerlingen op zijn, heeft dat team verloren. Als je af bent ga je aan de kant zitten.	De docent laat de leerlingen op de banken aan de zijkant zitten nadat alles is opgeruimd. Vervolgens het eindspel uitleggen (dikke mat trefbal). De docent verdeelt de klas door de helft en stuurt ze naar hun vak, daarna meteen beginnen.	a. Alle leerlingen verstoppen achter de mat b. Het duurt te lang voordat er een team gewonnen heeft / leerlingen zitten te lang aan de kant	a. Elke keer als de docent fluit moet de mat een kwartslag draaien. b. Turnmatjes in het midden leggen waar leerlingen overheen mogen lopen zodat ze van dichtbij tegenstanders af kunnen gooien.
---------------------------------	--	--	--	--

Bijlage VI.VI*Interventie 6**Lesvoorbereidingsformulier*

Naam student: Thijs van der List

Naam SPD: Janneke van Nes

FSH-stagedocent: Marc Rompa

Klas: ALO4D

School: Markenhage

Datum: interventie 6

Klas: H2D/H2C

Lesopdracht: in termen van het beïnvloeden van bewegingsgedrag

Volleybal

Beginsituatie (Algemeen):

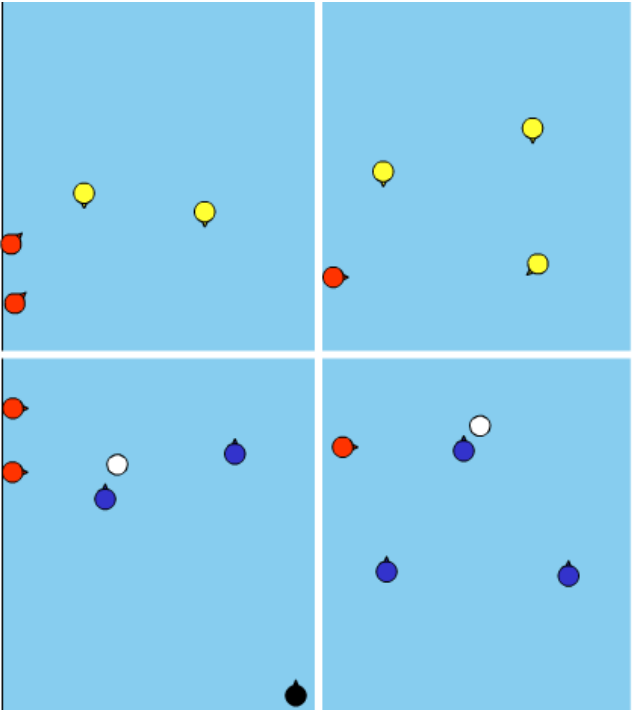
Leerlingen hebben al volleybal gehad dus zijn bekend met basis regels.

Beginsituatie:**Gedrag:** terugslag spelen**Inhoud:** volleybal**Conditie:** 3 volleybal velden, 1 volleybal net, 3 volleyballen.**Criteria:** de leerlingen hebben al wat ervaring met volleybal maar nog niet zo zeer met de techniek.**Bewegen beleven:** door in de oefenvormen wedstrijdelementen toe te voegen gaat de beleving omhoog.**Bewegen regelen:** de leerlingen geven elkaar onderling feedback met behulp van de feedbackformulieren. De docent coacht de leerlingen die de coachende rol innemen.

De docent geeft aan wanneer er gewisseld moet worden en loopt tijdens het spelen rond en geeft leerlingen feedback.

Doelstelling:**Gedrag:** terugslag spelen**Inhoud:** volleybal**Conditie:** 3 volleybal velden, 1 volleybal net, 3 volleyballen.**Criteria:** aan het eind van de les kunnen alle leerlingen gebruik maken van het feedbackformulier en 2 goede punten van elkaar benoemen en 1 verbeterpunt. Daarna kunnen de leerlingen van rol doorwisselen.**Bewegen beleven:** door in de oefenvormen wedstrijdelementen toe te voegen gaat de beleving omhoog.**Bewegen regelen:** aan het einde van de les weten alle leerlingen van zichzelf per techniek minimaal 2 punten wat ze al heel goed doen en minimaal 1 punt per techniek wat ze nog moeten verbeteren.

Leerlingen kunnen na een aantal punten gespeeld te hebben zelfstandig wisselen.

Organisatie: de gekozen werkorganisaties tekenen voor onderwijsleermiddelen, leerlingen en leerkracht	Materiaallijst: per onderdeel aangeven : De aard en aantal van de onderwijsleermiddelen
Organisatie van de kern van de les: Rode leerlingen zijn de leerlingen met een coachende rol Kernactiviteit 1 kernactiviteit 2 	3 volleyballen 1 volleybal net 2 volleybal palen Feedbackformulieren (6)

Fasering in tijd:	Leerinhouden & didactische werkvorm: <i>Activiteit 1</i>	Instructie:	Wat verwacht je?	Wat doe je?
15 min.	Docent kiest twee tikkers. Tikkers proberen zo veel mogelijk leerlingen te tikken. Als je getikt bent ga je op de grond zitten en mag je alleen op je alleen zittend op je billen verder bewegen door de zaal, je gaat de tikkers dan helpen om te tikken.	Leerlingen komen binnen en gaan zitten op de banken. Daarna vertellen wat we deze les gaan doen maar eerst beginnen met een warming up spel. Docent verteld snel wat de bedoeling is. Docent geeft 2 lintjes, deze leerlingen zijn tikkers. Daarna meteen beginnen. Na het tikspel: leerlingen op de bank laten zitten en docent wijst leerlingen aan om volleybal palen te pakken en netten te pakken. Als alles opgebouwd is leerlingen weer zitten op banken.	c. Leerlingen worden niet veel getikt d. Duurt lang voordat de zaal is opgebouwd	c. Tikker extra in het spel d. De palen alvast neerzetten en de leerlingen alleen netten nog laten ophangen
Fasering in tijd:	Leerinhouden & didactische werkvorm: <i>Activiteit 2</i>	Instructie:	Wat verwacht je?	Wat doe je?

15 min.	2 met 2 spelen. 2 leerlingen staan aan de ene kant van het net en 2 andere leerlingen aan de andere kant van het net. De leerlingen gooien de bal onderhands over het net, daarna speelt tegenpartij de bal bovenhands op naar teamgenoot, deze speelt weer bovenhands terug en vervolgens speelt de eerste leerling de bal weer over het net terug. Eventueel mag de bal ook na 1 keer overspelen al terug over het net. <i>De leerlingen die aan de kant staan hebben een feedbackformulier, zij observeren de leerlingen die aan het spelen zijn en na een aantal keer spelen geven zij feedback op hun uitvoering van de bovenhandse techniek. Daarna wisselen de leerlingen van rol.</i> Differentiatie: De eerste bal die over het net komt moet onderhands gespeeld worden, daarna zijn de leerlingen vrij in hun keuze tussen bovenhands of onderhands veldjes tegen elkaar laten spelen (meer beleving). Als de bal op de grond komt heb je een punt → welk tweetal scoort de meeste punten? Bij 5 punten wisselen van rol met coachende leerlingen.	Ik kies 3 leerlingen uit waarmee ik een voorbeeld ga laten zien. En ik kies 4 leerlingen uit die ik aan de kant van het veld plaats, zij nemen de rol van coach in. Ik laat een betekenisvol voorbeeld zien en na 3 rally's <i>vraag ik de coachende leerlingen om feedback. Daarna bedank ik hun voor de feedback en wisselen we van rol.</i> Daarna verdeel ik de leerlingen over de veldjes aan de hand van de gemaakte groepjes met de sociomatrix en gaan ze aan de slag. Ik loop rond om leerlingen te coachen op het geven van feedback.	f. <i>Leerlingen ontvangen weinig feedback</i> g. De rally's lopen snel dood h. Sommige ballen zijn lastig om bovenhands te spelen i. Weinig beleving j. Differentiatie vorm is te makkelijk	f. <i>Ik coach de coachende leerlingen op dat ze goed opletten en feedback geven. Ik vraag ondertussen aan leerlingen welke feedback zij al gekregen hebben.</i> g. Leerlingen mogen gebruik maken van vang gooi beweging of ze spelen de bal eerst voor zichzelf op en spelen daarna pas naar hun teamgenoot h. Ik zeg dat als het lukt je ook onderhands mag spelen i. Wedstrijdje van maken → welk veldje maakt de langste rally? j. De leerling die de bal over het net heeft gespeeld moet naar de achterlijn rennen en deze aantikken voordat hij weer mee mag doen met het spel.
---------	--	--	--	---

Fasering in tijd:	Leerinhouden & didactische werkvorm: <i>Activiteit 3</i>	Instructie:	Wat verwacht je?	Wat doe je?
25 min.	King of the court met 3 tegen 3. De leerlingen spelen 3 tegen 3 op een veldje. Het team dat de bal op de grond van de tegenstander krijgt scoort een punt. De service wordt met een onderhandse worp in het spel gebracht. De eerste bal wordt onderhands naar een teamgenoot gespeeld, daarna zijn de leerlingen vrij in hun keuze met welke techniek ze spelen. De 3 ^e bal moet altijd over het net. Na 4 minuten gespeeld te hebben fluit de docent, het team dat dan de meeste punten heeft schuift een plaatsje naar links, het team met de minste punten naar rechts. <i>De 4^e leerling van het team heeft 4 minuten de tijd gehad om te kijken wat er gebeurt. Na die 4 minuten heeft deze coachende leerling 1 minuut de tijd om feedback te geven op zijn teamgenoten. Na deze minuut wisselen de leerlingen onderling door van rol (nieuwe coach) en ook een andere positie in het veld.</i>	De leerlingen kunnen op hetzelfde veldje blijven staan als waar ze bij de eerste oefening stonden, de teams blijven ook hetzelfde. Ik laat de leerlingen allemaal zitten op de grond en laat het middelste veldje staan. Zij geven een betekenisvol voorbeeld inclusief de leerling die de rol van coach inneemt. Na het voorbeeld gaan de leerlingen zelf aan de slag. Ik loop weer rond om te coachen op hoe de leerlingen feedback geven.	d. Rally's lopen snel dood e. <i>Leerlingen geven geen goede feedback</i> f. Beleving is niet hoog	d. Één bal mag gevangen worden als die over het net komt of je speelt de bal eerst voor jezelf op, vangt hem vervolgens en gooit hem dan naar een teamgenoot. e. <i>Ik coach de leerlingen met de coachende rol. Ik vraag wat ze zien en ik vraag als er van rol gewisseld is tussen leerlingen wat ze voor feedback hebben gekregen.</i> f. King of the court onder tijdsdruk spelen; het team dat als eerste 10 punten heeft gescoord wint en dan moeten automatisch alle veldjes opschuiven naar links of rechts, afhankelijk van verlies of winst op dat moment.

Fasering in tijd:	Leerinhouden & didactische werkvorm: <i>Activiteit 4</i>	Instructie:	Wat verwacht je?	Wat doe je?
15 min trefbal	Trefbal met 3 ballen. De leerlingen proberen elkaar af te gooien. Als je af bent ga je op de bank zitten. Echter zijn er 3 kleuren lintjes per team, een blauwe, rode en gele. De leerling die het blauwe lintje aan heeft mag met zijn handen afweren, de leerling met het rode lintje mag aan de zijkanten van het veld van de tegenstander komen en de leerling met het gele lintje kan alle spelers die af zijn terug verdienen mits hij/zij als laatste in het veld staat. Het team dat als eerste al zijn spelers kwijt is heeft verloren. De leerlingen spreken onderling af wie welk lintje aankrijgt!	Voordat er trefbal gespeeld gaat worden ruimen eerst alle leerlingen gezamenlijk alle materialen op. Vervolgens alle leerlingen op de banken laten zitten en de vragenlijst VSVJ en rubric samenwerken uitdelen. Dan de leerlingen deze rustig in laten vullen en als ze klaar zijn inleveren bij docent en rustig blijven zitten. Daarna uitleg geven wat de lintjes betekenen. Daarna verdeelt de docent de klas in twee en stuurt de leerlingen naar de helft van de zaal.	c. De meest vaardige leerlingen houden steeds het lintje d. Alleen jongens hebben het lintje om	c. De docent kan de lintjes uitdelen aan de leerlingen d. als een jongen het lintje omheeft moet hij hem aan het eind van de wedstrijd aan een meisje geven en vice versa.

Bijlage VII.I

Logboek interventielessen

Vraag	Beschrijving: wat zag je?
<u>Verliep de les/interventie zoals gepland?</u> Zo nee, licht toe.	<i>Datum: 07-03-18</i> <i>Toelichting:</i> de interventie liep zoals verwacht. De leerlingen deden goed mee. Bij het invullen van de vragenlijsten voor de voormeting waren de leerlingen rustig en hebben ze alles serieus ingevuld. <i>Datum: 14-03-18</i> <i>Toelichting:</i> De interventie liep goed. Leerlingen deden goed mee en ze vonden het een leuke les. Ook vonden de leerlingen het al leuker worden om elkaar feedback te geven. <i>Datum: 21-03-18</i> <i>Toelichting:</i> Dit was de eerste interventie waarbij de groepen echt meer door elkaar waren ingedeeld. Bij het maken van de groepen waren er een aantal leerlingen die vragen begonnen te stellen waarom ze met andere leerlingen in het groepje moesten. Bij het wegsturen van de groepen waren er enkele leerlingen die nog stiekem bij een ander groepje probeerde aan te sluiten. Dit is niet gelukt en de groepen zijn aan de gang gegaan zoals ik ze van te voren had ingedeeld. Tijdens de les ging alles gewoon goed en was er weinig te merken over de 'nieuwe' groepssamenstelling. Er waren drie geblesseerde leerlingen vandaag maar door de feedback formulieren konden zij wel actief betrokken blijven bij de les. <i>Datum: 28-03-18</i> <i>Toelichting:</i> de interventie verliep goed. Echter hadden de leerlingen vandaag weinig zin om iets te doen waardoor de les vrij saai overkwam en het tempo heel laag lag. Echter waren de leerlingen die aan de kant zaten om feedback te geven wel actief bezig waardoor zij wel iets te doen hadden tijdens de les. <i>Datum: 04-04-18</i> <i>Toelichting:</i> Er waren geen bijzonderheden deze les. Op de een of andere manier was ik deze les zelf vrij gespannen en stond ik voor mijn gevoel niet ontspannen voor de groep. Op de een of andere manier werd ik wakker met het gevoel dat de les niet goed zou lukken vandaag,

	hierdoor werd ik een beetje nerveus. Uiteindelijk liep alles goed en was dit gevoel totaal overbodig. <i>Datum: 11-04-18</i> <i>Toelichting:</i> De interventie liep goed, de sfeer zat er voor mijn gevoel goed in en er waren geen leerlingen die kwamen 'zeuren' over de indeling van de groepjes. Bij het invullen van de nameting waren de leerlingen serieus bezig en waren ze in stilte aan het werk.
<u>Was de gehele onderzoeksgroep aanwezig?</u> Zo nee, licht toe.	<i>Datum: 07-03-18</i> <i>Toelichting:</i> één leerling was afwezig. Toevallig had ik deze leerling uitgekozen om hier de steekproef bij af te nemen voor de rubric. Dit was een leerling die vrij 'neutraal' werd gekozen in de sociomatrix. Ik heb gauw in de sociomatrix gekeken en een andere 'neutrale' leerling gekozen om hier de rubric voor in te vullen. <i>Datum: 14-03-18</i> <i>Toelichting:</i> alle leerlingen waren aanwezig <i>Datum: 21-03-18</i> <i>Toelichting:</i> 3 leerlingen waren afwezig. Één van deze leerlingen werd in de sociomatrix vrij vaak negatief gekozen en in de les wordt er ook wel eens commentaar op deze leerling geleverd omdat de leerling 'te wild zou spelen' volgens klasgenoten. <i>Datum: 28-03-18</i> <i>Toelichting:</i> alle leerlingen waren aanwezig <i>Datum: 04-04-18</i> <i>Toelichting:</i> de leerling die twee weken geleden afwezig was, was nu ook afwezig. Verder was iedereen er. <i>Datum: 11-04-18</i> <i>Toelichting:</i> alle leerlingen waren aanwezig bij de laatste interventie les en de nameting.
<u>Hebben zich onvoorziene sociale interacties (zoals ruzies e.d.) voorgedaan die van invloed kunnen zijn geweest op de les/interventie/meting enz.?</u> <u>Zo ja, licht toe.</u>	<i>Datum: 07-03-18</i> <i>Toelichting:</i> n.v.t. <i>Datum: 14-03-18</i> <i>Toelichting:</i> n.v.t. <i>Datum: 21-03-18</i> <i>Toelichting:</i> n.v.t. <i>Datum: 28-03-18</i>

	<i>Toelichting:</i> voorafgaand aan de les kwamen er een paar leerlingen naar mij toe die vertelden dat er een flinke ruzie in de klas heerst en dat de sfeer (ook bij andere vakken) serieus niet heel goed is. Ze zeiden dat ze bang waren dat als ik de leerlingen door elkaar zou indelen tijdens de les, het de sfeer zou verpesten en de les ook. Zowel voor mij als voor henzelf. Na even kort overlegd te hebben met mijn stagebegeleidster heb ik toch besloten om de groepen deze week weer 'vertrouwd en veilig' in te delen. Echter was dit ook de laatste les om te oefenen dus vond ik het belangrijk dat de leerlingen goed konden oefenen om hun prestaties nog verder te verbeteren en dat dit niet in de weg zou gaan zitten door een op dit moment verkeerde groepssamenstelling. <i>Datum:</i> 04-04-18 <i>Toelichting:</i> n.v.t. <i>Datum:</i> 11-04-18 <i>Toelichting:</i> één leerling was vandaag erg verdrietig. De leerling wilde niet graag vertellen waarom. Deze leerling valt in de klas best wel op en veel klasgenoten gaven in de sociomatrix ook aan niet prettig maar deze leerling samen te kunnen werken. Omdat de leerling nu dus erg verdrietig was, afwezig en heel rustig, kan dit van invloed zijn geweest op de klas.
<u>Zijn alle metingen/onderzoeksinstrumenten toegepast zoals voorzien?</u> <u>Zo nee, licht toe.</u>	<i>Datum:</i> 07-03-18 (voormeting) <i>Toelichting:</i> de meting is goed verlopen. De leerlingen hebben de vragen serieus ingevuld en hebben hun tijd hier voor genomen. Er werd rustig gewerkt. <i>Datum:</i> 11-04-18 (nameting) <i>Toelichting:</i> de meting is goed verlopen. De leerlingen hebben in rust gewerkt en de vragen serieus ingevuld. Wel werd er gevraagd waarom ze weer de zelfde vragen moesten invullen en zeiden ze op voorhand dat er 'toch niks veranderd is'.
<u>Hebben er niet-voorzien gebeurtenissen plaatsgevonden (binnen school, buiten school,</u>	Tijdens alle interventie lessen hebben er geen onvoorzien gebeurtenissen plaatsgevonden.

<u>maatschappelijk) die van invloed kunnen zijn geweest op je onderzoek?</u> <u>Zo ja, licht toe.</u>	
--	--

Bijlage VIII.I

Gegevens VSVJ controlegroep voormeting

1		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
2	vraag																									#####
3	1	4	3	4	3	4	4	4	4	4	4	4	4	3	4	4	4	3	4	4	3	3	4	4	4	3,7391
4	2	3	3	3	3	4	4	4	4	4	3	4	3	3	4	3	3	4	3	4	3	4	3	3	4	3,4348
5	3	3	2	3	4	1	4	3	3	3	3	2	2	3	3	3	3	2	3	4	4	3	2	3	4	2,913
6	4	4	3	4	4	4	4	4	4	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	4	4	3	3	3,7826
7	5	4	3	4	4	2	4	4	4	4	3	3	3	4	3	4	4	4	4	4	3	4	3	3	4	3,5652
8	6	3	3	4	4	4	4	3	4	4	4	4	4	4	3	4	3	4	4	4	3	4	4	4	4	3,7391
9	7	4	3	4	3	3	4	4	4	3	4	3	3	4	4	3	3	4	4	4	3	4	4	4	4	3,6087
10	8	2	2	4	3	2	3	2	3	4	4	3	2	4	3	3	3	4	3	3	3	3	3	3	3	3
11	9	3	2	2	3	1	3	1	3	4	1	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3	2,6087
12	10	4	3	4	3	3	4	4	3	4	4	3	3	4	4	4	4	4	4	3	3	4	4	4	4	3,6522
13	11	3	3	4	4	3	4	4	4	2	4	3	3	4	4	3	4	4	3	4	3	4	4	3	4	3,5217
14	12	4	3	4	3	2	3	2	2	3	3	3	3	3	3	2	4	4	3	4	3	4	3	3	4	3,1304
15	13	4	3	2	3	3	3	3	3	3	4	3	2	4	3	3	4	4	3	4	3	3	4	3	3	3,2174
16	14	4	3	3	3	3	4	2	2	3	4	4	3	4	4	4	4	3	4	3	3	4	2	3	3	3,3043
17	15	4	3	3	3	4	4	3	3	3	4	3	3	4	4	3	4	3	4	3	4	4	3	4	3	3,4783
18	16	4	3	4	3	3	4	4	3	4	2	3	3	3	3	3	4	4	4	3	3	4	3	3	4	3,3913
19	17	4	4	3	3	3	3	4	3	4	3	3	4	4	4	4	4	4	4	3	3	4	4	4	4	3,6087
20	18	4	3	4	4	4	4	3	2	3	4	2	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	3,5652
21	19	4	2	4	4	4	4	3	3	3	4	3	3	4	4	4	4	4	3	4	3	4	3	3	3	3,4783
22	20	4	4	4	4	2	4	3	2	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	2	3	3	3,5652
23	21	3	2	3	2	1	2	4	3	3	4	3	3	3	3	3	4	2	3	4	3	3	2	3	3	2,8696
24	22	4	2	4	4	3	4	3	3	3	4	3	4	4	4	4	4	3	4	4	4	3	4	2	3	3,4783
25	23	4	3	3	4	3	4	3	4	4	3	4	3	4	3	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	3,6522
26	24	4	2	4	4	4	2	4	4	2	2	4	3	4	4	4	4	4	2	4	4	4	4	3	3	3,4348
27	25	4	2	4	4	4	4	3	4	4	3	4	3	4	4	4	4	4	4	4	3	4	4	2	3	3,6087
28	26	4	3	4	4	4	2	3	4	3	4	3	2	4	4	4	4	3	4	4	4	3	3	3	3	3,4348
29	27	4	3	3	4	4	4	3	2	4	4	4	4	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	3,6522
30	28	4	4	3	4	4	4	4	4	3	3	3	4	3	4	4	4	4	2	4	4	4	4	3	3	3,6087
31	29	3	1	4	4	4	4	4	1	1	3	2	4	3	4	3	3	4	2	4	4	1	1	2	3	2,8261
32	GEM.	3,69	2,76	3,55	3,52	3,10	3,62	3,17	3,00	3,48	3,31	3,24	3,21	3,76	3,55	3,69	3,83	3,34	3,79	3,34	3,59	3,45	3,00	3,4	3,41	
33	STDEV	0,54139	0,689	0,632	0,574	1,012	0,677	0,889	0,802	0,574	0,85	0,689	0,559	0,435	0,572	0,471	0,468	0,721	0,412	0,553	0,682	0,783	0,598	0,501	0,305	

Bijlage VIII.II

Gegevens VSVJ controlegroep nameting

Kolom1	Leering	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Vraag																									#####
1		4	4	4	4	3	4	3	4	4	3	4	2	4	4	4	3	3	4	3	3	3	4	4	3,5652
2		4	3	4	3	4	3	3	4	4	3	4	4	4	4	4	4	4	4	3	4	3	3	4	3,6522
3		3	2	3	3	1	3	3	3	4	2	3	3	3	3	3	4	3	3	4	3	4	2	3	4
4		4	3	4	4	4	4	4	3	4	3	4	2	4	3	4	4	4	4	3	4	4	3	4	3,6522
5		4	3	4	3	3	3	4	4	4	2	3	4	3	3	3	4	4	4	3	3	3	4	4	3,4348
6		4	3	3	3	4	4	3	4	3	4	3	4	3	3	3	4	4	4	3	3	4	4	4	3,5652
7		3	3	3	3	2	4	4	3	4	4	2	3	3	3	3	4	4	4	3	4	4	4	3	3,3478
8		3	3	4	3	1	3	2	4	3	2	2	2	3	3	4	4	4	4	3	3	3	4	3	3,0435
9		3	2	1	4	1	2	1	3	3	2	3	3	3	3	4	2	3	4	2	2	3	2	3	2,5652
10		4	3	4	4	4	4	4	4	4	3	3	2	4	4	4	4	4	4	3	3	4	3	4	3,6522
11		3	3	4	4	3	3	4	3	4	2	2	2	4	4	4	4	4	1	3	3	4	4	3	3,2174
12		3	3	3	3	3	3	2	3	3	2	3	2	3	2	4	4	3	3	3	4	3	3	3	2,9565
13		3	3	2	3	3	3	3	4	4	2	3	3	3	3	3	4	4	3	3	3	4	3	3	3,1304
14		2	2	3	3	3	4	2	2	4	3	2	2	3	3	4	4	3	3	3	4	4	3	3	3
15		3	3	3	4	4	3	3	4	3	3	4	2	3	3	3	4	3	3	3	4	3	4	4	3,3043
16		3	3	4	3	3	3	4	3	4	2	3	2	3	3	4	4	4	3	3	4	3	3	4	3,2609
17		4	3	3	3	3	2	3	3	1	4	3	3	3	4	4	3	4	2	4	3	4	4	4	3,2609
18		4	3	4	4	3	4	3	3	4	4	3	2	4	4	4	4	4	1	1	4	4	4	4	3,4348
19		3	3	3	3	4	1	3	4	2	3	3	3	4	4	4	4	4	1	4	4	3	4	4	3,2609
20		4	4	4	4	4	3	4	2	3	2	4	3	4	4	4	4	4	3	1	4	4	4	4	3,5217
21		2	2	3	2	3	2	4	4	3	3	2	3	4	4	4	3	3	4	4	3	2	3	4	3,0435
22		4	2	4	4	3	4	4	3	2	2	3	4	4	4	4	4	4	2	4	4	3	4	2	3,3913
23		3	3	4	4	3	4	4	3	3	4	2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	4	4	3,6087
24		3	3	4	4	4	3	4	4	2	2	4	3	4	4	4	4	4	1	4	4	4	4	4	3,5217
25		4	2	4	4	4	4	4	4	3	2	4	3	4	4	4	4	4	3	4	4	4	4	4	3,6957
26		3	3	4	4	4	3	3	4	2	4	3	2	4	4	4	3	3	1	4	3	2	4	4	3,2609
27		4	3	3	4	3	4	3	2	4	3	3	3	4	4	4	4	4	1	4	4	4	4	4	3,4783
28		4	3	3	4	4	4	4	4	3	4	4	3	4	4	4	4	3	1	4	3	4	4	4	3,6087
29		2	2	3	4	2	4	1	1	2	2	3	2	4	3	4	4	4	1	4	1	1	4	3	2,6522
GEM.		3,34	2,83	3,41	3,52	3,07	3,31	3,21	3,24	3,31	2,72	3,17	2,66	3,62	3,52	3,79	3,79	3,17	3,07	3,38	3,48	3,34	3,52	3,72	3,31
STDEV		0,67	0,539	0,733	0,574	0,961	0,761	0,902	0,912	0,761	0,751	0,711	0,67	0,494	0,574	0,412	0,491	0,966	1,252	0,561	0,738	0,814	0,634	0,455	0,297

Bijlage VIII.III

Gegevens VSVJ interventiegroep voormeting

Kolom1	leerling	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
Vraag																										
1		4	4	3	4	3	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	4	4	4	4	3	3,7826
2		3	4	4	4	3	4	4	4	4	3	4	3	4	2	4	3	3	3	4	3	3	3	4	3	3,4348
3		3	4	4	4	3	4	3	2	4	4	4	4	4	4	2	4	4	3	4	4	4	4	4	3	3,6087
4		4	4	4	4	3	3	3	4	4	4	3	4	4	4	4	4	4	3	4	4	4	4	4	4	3,7826
5		4	4	3	4	4	4	4	3	3	4	4	4	4	4	3	4	4	4	3	4	4	4	4	4	3,7826
6		4	3	2	4	4	4	4	4	4	4	4	3	4	4	4	4	3	4	3	4	4	4	4	3	3,6957
7		3	3	3	3	3	3	3	4	3	4	4	3	3	3	4	4	4	3	4	4	4	3	3	3	3,3913
8		4	3	3	4	3	2	3	3	4	2	4	2	4	4	4	4	3	3	3	4	4	3	2	2	3,2174
9		3	2	3	4	3	4	3	2	3	3	3	3	4	3	4	1	3	3	2	3	3	3	3	3	2,9565
10		4	4	3	4	3	4	4	4	4	4	4	3	4	3	4	4	4	3	3	4	4	4	4	3	3,6957
11		3	4	4	4	4	4	4	4	4	3	4	3	3	4	4	4	4	4	4	3	4	4	4	4	3,7826
12		3	4	3	3	4	3	3	3	3	4	3	3	3	4	4	3	3	3	3	3	3	3	4	2	3,2174
13		2	3	3	4	3	4	4	3	3	4	3	4	3	4	3	4	3	2	3	4	4	3	4	4	3,3478
14		3	4	3	4	3	4	4	4	2	4	3	4	3	4	4	2	4	4	3	3	4	4	3	3	3,4783
15		4	4	3	4	3	4	3	3	4	3	3	4	3	4	4	4	4	3	3	3	4	4	4	3	3,5217
16		3	4	4	4	4	3	4	4	4	4	3	4	4	4	3	4	3	3	3	3	4	4	4	3	3,6522
17		3	3	4	4	4	4	4	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	4	4	4	4	3,8261
18		4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3,913
19		4	4	1	4	3	4	4	4	4	4	3	4	1	4	1	2	3	3	4	4	4	4	4	3	3,3043
20		3	4	4	4	4	4	4	4	2	4	3	3	4	1	3	4	4	2	4	4	4	4	4	3	3,4783
21		3	2	2	4	3	3	3	3	4	1	3	4	3	2	3	2	3	2	4	2	4	3	3	3	2,8696
22		4	4	2	4	4	4	4	4	4	3	3	4	3	4	4	4	3	4	4	4	4	4	4	3	3,6957
23		4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	4	4	4	4	4	4	3,9565
24		4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	2	4	4	3	4	4	3	4	4	4	4	3,8261
25		4	4	3	4	4	4	4	4	4	4	4	3	2	4	4	4	3	3	4	4	4	4	4	3	3,6957
26		3	4	3	3	3	3	4	3	2	3	4	3	1	3	4	4	1	3	2	2	2	2	3	4	2,8696
27		3	4	4	4	4	4	4	4	4	3	4	4	4	4	4	4	3	4	4	4	4	4	4	4	3,8696
28		4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	2	4	4	3	4	4	4	4	4	4	4	4	3,8696
29		3	3	2	4	3	4	3	2	1	4	3	4	4	3	3	3	3	3	2	4	4	4	4	3	3,1304
GEM.		3,45	3,66	3,21	3,90	3,48	3,72	3,66	3,38	3,62	3,66	3,38	3,69	3,14	3,86	3,48	3,34	3,41	3,34	3,48	3,66	3,79	3,79	3,31	3,54	
STDEV		0,572	0,614	0,819	0,31	0,509	0,528	0,484	0,775	0,728	0,721	0,494	0,712	0,953	0,441	0,871	0,814	0,568	0,721	0,634	0,614	0,491	0,412	0,604	0,316	

Bijlage VIII.IV

Gegevens VSVJ interventiegroep nameting

Kolom1	leerling	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
vraag																										#####
1		4	4	4	4	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	4	4	4	4	4	3,8696
2		3	4	2	4	3	4	3	3	3	4	3	4	3	4	4	4	4	3	4	4	4	3	3	3	3,4348
3		3	4	4	4	2	3	2	2	4	4	3	4	3	4	4	4	4	3	3	3	4	4	4	3	3,3913
4		3	4	3	4	3	4	3	4	4	4	3	4	4	4	4	4	4	3	4	4	4	4	4	4	3,7391
5		3	4	4	4	3	4	3	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	4	3	4	4	4	4	3,7391
6		3	4	3	3	4	4	3	4	3	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	4	4	4	4	4	3,6957
7		4	4	4	4	3	4	4	3	3	4	4	4	4	4	4	4	4	3	4	4	4	4	4	4	3,8261
8		3	2	2	4	3	4	4	2	3	4	3	4	4	4	4	4	3	3	3	2	4	4	4	3	3,3043
9		4	2	2	4	3	4	4	2	3	4	2	4	1	4	4	4	3	2	2	3	3	3	3	3	3
10		3	4	4	4	2	4	4	4	4	4	3	4	4	4	4	4	3	3	4	3	4	4	4	3	3,6522
11		4	4	3	4	4	4	4	4	4	4	3	4	3	4	4	4	3	4	4	3	4	4	4	4	3,7826
12		3	4	3	4	4	4	3	4	3	4	3	2	3	4	4	4	3	3	3	3	4	4	4	2	3,3913
13		2	4	3	4	4	4	4	3	3	4	3	4	3	4	4	4	4	3	3	3	4	4	4	4	3,5217
14		3	4	2	4	3	4	3	4	2	4	3	4	4	4	4	4	2	4	4	3	4	4	4	3	3,4783
15		2	4	2	4	3	4	3	3	3	4	3	2	4	4	4	4	3	3	2	3	4	4	4	3	3,2609
16		3	4	3	4	4	4	4	4	4	4	3	4	4	4	3	4	4	3	4	4	4	4	4	3	3,7391
17		4	4	4	4	4	4	3	4	4	4	4	4	4	3	4	4	4	3	4	4	4	4	4	4	3,8696
18		4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
19		4	4	4	4	3	4	4	3	4	4	2	4	4	4	4	4	2	3	3	2	4	4	4	3	3,5217
20		4	4	1	4	2	4	3	3	3	4	4	3	3	4	3	3	4	3	4	4	4	4	3	3	3,3913
21		3	3	2	3	2	4	2	2	4	4	3	3	4	2	3	3	3	3	3	3	4	4	4	3	3,0435
22		2	4	3	4	4	4	4	3	4	4	2	4	4	4	4	4	4	3	4	4	4	4	3	3	3,6087
23		4	4	2	4	4	4	3	4	4	4	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3,8261
24		4	4	1	4	3	4	4	4	4	4	3	4	4	4	4	4	3	4	4	3	4	4	4	4	3,6957
25		4	4	1	4	4	4	4	4	4	4	3	4	4	4	4	4	3	4	4	4	4	4	4	3	3,7391
26		2	4	2	3	2	4	3	4	4	4	3	1	2	4	4	4	1	4	2	2	4	3	4	3	3
27		4	4	2	4	4	4	4	4	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3,8696
28		4	4	1	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3,8261
29		3	4	3	4	4	4	3	3	1	4	3	4	4	3	4	4	3	3	4	4	4	4	4	3	3,4783
GEM.		3,31	3,83	2,69	3,90	3,28	3,93	3,48	3,41	3,52	4,00	3,17	3,69	3,62	3,86	3,90	3,41	3,28	3,52	3,41	3,93	3,90	3,86	3,34	3,58	
STDEV		0,712	0,539	1,039	0,31	0,751	0,258	0,634	0,733	0,738	0	0,602	0,761	0,728	0,441	0,31	0,78	0,528	0,688	0,682	0,258	0,31	0,351	0,553	0,272	

Bijlage IX.I

Gegevens rubric interventiegroep van voormeting (VM) en nameting (NM) van Thijs (T) en Anke (A).

	Leerling	K. L.				S.				J.E.				L.				Z.			
Criteria		VM T.	NM T.	VM A.	NM A.	VM T.	NM T.	VM A.	NM A.	VM T.	NM T.	VM A.	NM A.	VM T.	NM T.	VM A.	NM A.	VM T.	NM T.	VM A.	NM A.
1		3	3	1	2	3	3	3	3	3	3	3	3	4	3	3	3	3	3	4	4
2		3	3	3	4	4	4	3	4	4	3	3	4	4	3	3	4	3	3	3	4
3		2	4	3	3	3	4	3	4	3	3	3	4	4	4	4	4	3	3	4	4
4		3	3	2	2	3	4	3	3	3	4	3	4	3	3	2	3	3	4	3	4
5		2	3	2	2	4	4	4	4	3	4	4	4	3	4	4	4	3	2	4	3
6		2	3	2	2	4	4	3	3	3	3	4	3	4	4	3	4	3	3	3	3
7		2	3	2	2	3	3	2	3	3	3	2	3	3	3	2	3	3	3	3	4
8		2	3	1	2	3	3	4	3	3	4	3	3	3	3	2	3	2	2	3	3
Totaal		19	25	16	19	27	29	25	27	25	27	25	28	28	27	23	28	23	24	27	29
Cijfer		5,9	7,8	5	5,9	8,4	9,1	7,8	8,4	7,8	8,4	7,7	8,8	8,8	8,4	7,2	8,8	7,2	7,5	8,4	9,1
GEM cijfer VM T.		7,025																			
GEM cijfer VM A.		7,3																			
GEM cijfer NM T.		7,292																			
GEM cijfer NM A.		7,925																			

B.				M.				T.				J.				S.			
VM T.	NM T.	VM A.	NM A.	VM T.	NM T.	VM A.	NM A.	VM T.	NM T.	VM A.	NM A.	VM T.	NM T.	VM A.	NM A.	VM T.	NM T.	VM A.	NM A.
2	3	3	3	3	3	3	4	4	2	3	1	2	3	3	3	3	2	3	3
3	3	4	4	3	3	4	4	4	3	3	3	4	3	3	3	4	2	3	2
2	2	4	4	2	2	4	4	4	2	2	2	3	3	3	3	4	2	2	1
3	3	4	3	3	2	4	4	4	3	4	2	3	3	3	3	4	3	3	3
2	2	3	2	3	2	3	3	3	2	2	2	2	4	4	4	4	2	2	1
3	3	3	3	3	2	3	3	3	3	2	2	4	3	3	4	3	3	3	4
3	2	3	3	2	3	3	4	2	3	2	2	3	2	3	4	2	2	2	4
2	2	3	3	3	2	4	4	4	1	3	2	3	4	2	3	4	2	3	1
20	20	27	25	22	19	29	30	18	23	16	21	27	23	25	31	18	21	16	31
6,3	6,3	8,4	7,7	6,9	5,9	9,1	9,4	5,6	7,2	5	6,6	8,4	7,2	7,7	9,7	5,6	6,6	5	9,7

L.U.				S.A.			
VM T.	NM T.	VM A.	NM A.	VM T.	NM T.	VM A.	NM A.
2	3	2	2	3	3	4	4
3	3	4	4	3	3	4	4
3	3	3	3	2	2	4	4
3	3	3	3	2	3	4	4
3	3	4	4	2	2	2	3
4	3	3	3	3	2	3	3
3	3	2	2	2	2	3	4
3	2	3	3	2	2	4	4
24	23	24	24	19	19	28	30
7,5	7,2	7,5	7,5	5,9	5,9	8,8	9,4

Bijlage IX.II

Gegevens rubric interventiegroep van voormeting (VM) en nameting (NM) van Thijs (T) en Janneke (J).

	leerling	F.				L.				B.				M.									
Criteria		VM T.	VM J.	NM T.	NM J.	VM T.	VM J.	NM T.	NM J.	VM T.	VM J.	NM T.	NM J.	VM T.	VM J.	NM T.	NM J.						
1		3	3	4	3	3	2	2	3	3	4	3	4	3	3	3	2						
2		3	3	4	3	2	2	3	3	2	3	4	3	2	3	3	3						
3		3	2	3	4	2	2	2	3	2	4	4	4	2	3	3	2						
4		3	3	4	4	2	2	3	2	2	4	4	4	3	3	3	3						
5		3	3	2	3	3	3	4	3	3	3	4	4	2	3	2	2						
6		3	3	3	3	2	3	3	3	3	3	4	3	3	3	2	3						
7		3	3	3	3	2	2	3	2	2	3	3	4	2	3	2	3						
8		4	2	3	3	2	2	2	2	3	3	3	3	3	2	2	2						
Totaal		25	22	26	26	18	18	22	21	20	27	29	29	20	23	20	20						
Cijfer		7,8	6,9	8,1	8,1	5,6	5,6	6,9	6,6	6,3	8,4	9,1	9,1	6,3	7,2	6,3	6,3						
GEM cijfer VM T		6,217																					
GEM cijfer NM T		7,458																					
GEM cijfer VM J		6,308																					
GEM cijfer NM J		6,983																					
M.E.																							
VM T.	VM J.	NM T.	NM J.	L.A.	VM T.	VM J.	NM T.	NM J.	J.	VM T.	VM J.	NM T.	NM J.	F.L.	VM T.	VM J.	NM T.	NM J.	S.	VM T.	VM J.	NM T.	NM J.
3	2	3	3	3	4	3	3	2	1	3	2	3	3	3	4	3	4	2	3	3	2	3	2
3	3	3	3	3	2	4	3	3	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	3	2	3	2
2	2	3	2	2	3	3	3	2	2	3	2	3	2	3	4	3	4	2	2	3	2	3	2
2	2	4	2	3	3	4	4	2	2	2	2	2	3	4	3	4	2	2	2	3	2	3	2
3	1	3	2	2	2	3	3	3	2	4	2	2	3	2	2	4	3	4	4	4	4	4	4
3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	3	3	2	3	2	3	2	4	2	2	3	3	3	3
3	2	3	2	3	3	4	3	2	2	2	2	3	3	3	3	4	2	2	4	2	4	2	2
2	2	2	1	2	3	4	4	2	2	2	3	2	2	3	2	3	3	2	3	4	2	3	2
21	17	24	18	21	23	28	26	18	15	22	19	21	26	22	30	17	20	27	19				
6,6	5,3	7,5	5,6	6,6	7,2	8,8	8,1	5,6	4,7	6,9	5,9	6,6	8,1	6,9	9,4	5,3	6,3	8,4	5,9				
H.																							
				S.O.					A.														
VM T.	VM J.	NM T.	NM J.	VM T.	VM J.	NM T.	NM J.	VM T.	VM J.	NM T.	NM J.												
2	2	2	2	3	1	2	2	2	3	3	3												
2	1	3	2	3	2	2	3	2	2	3	3												
2	1	3	2	2	2	2	2	2	2	4	3												
2	1	3	2	3	2	3	2	3	2	2	4												
4	4	4	4	3	1	2	1	3	4	4	3												
3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	3	3												
3	1	4	2	2	1	2	2	2	2	3	3												
2	1	3	4	2	1	1	1	2	3	3	3												
20	14	25	21	20	12	16	15	17	25	25	24												
6,3	4,4	7,8	6,6	6,3	3,8	5	4,7	5,3	7,8	7,8	7,5												

Bijlage X.I.

Gegevens sociomatrix controlegroep voormeting

	J.U.	Z.	E.	T.A.	L.	B.	M.I.	K.F.	S.A.	L.U.	J.	T.O.	MA.	M.	T.M.	J.	D.	K.	S.	M.	S.T.	T.T.	D.	K.L.	T.	A.	H.
J.U.	/																										
Z.		/																									
E.			/																								
T.A.				/																							
L.					/																						
B.						/																					
M.I.							/																				
K.F.								/																			
S.A.									/																		
L.U.										/																	
J.											/																
T.O.												/															
MA.													/														
M.														/													
T.M.															/												
J.																/											
D.																	/										
K.																		/									
S.																			/								
M.																				/							
S.T.																					/						
T.T.																						/					
D.																							/				
K.L.																								/			
T.																									/		
A.																										/	
H.																											/

	Pos. In les	Neg. In les	Pos. Buiten les	Neg. Buiten les
1	7	0	0	0
2	2	3	1	1
3	4	1	4	4
4	3	2	4	1
5	0	4	1	1
6	3	2	0	0
7	3	3	4	4
8	3	1	1	1
9	2	2	1	1
10	2	0	4	1
11	3	4	1	4
12	7	0	3	1
13	2	2	1	1
14	5	3	3	1
15	5	1	2	1
16	5	0	3	0
17	5	2	4	1
18	4	2	3	1
19	1	6	1	4
20	3	4	2	2
21	6	0	3	0
22	2	4	2	2
23	3	3	2	2
24	2	2	1	1
25	4	1	2	0
26	3	1	1	0
27	3	2	3	0
SOM	99	62	58	38

niet goed samen werken in les L.O

goed samenwerken in les L.O.

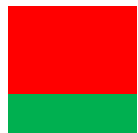
1 niet goed samen werken buiten les L.O.

0 goed samenwerken buiten les L.O.

Bijlage X.II.

Gegevens sociomatrix controlegroep nameting

	J.U.	Z.	E.	T.A.	L.	B.	M.I.	K.F.	S.A.	L.U.	J.	T.O.	M.A.	M.	T.M.	J.	D.	K.	S.	M.	S.T.	T.T.	D.	K.L.	T.	A.	H.		Pos. In les	Neg. In les	Pos. Buiten les	Neg. Buiten les
J.U.	x	1	1	1	1			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		1										0	12	0	12
Z.		x							0										0										2	0	2	0
E.			x		0			0										0		0				1	0				4	0	4	1
T.A.				x				0										0					1	0					3	0	3	1
L.					x				1	0	0	0			0						0			0	0				6	1	4	1
B.						x			1																0				1	1	0	1
M.I.							x		1												0				0				1	2	2	2
K.F.								x										0					0						2	0	2	0
S.A.									x																				0	0	0	0
L.U.										x																0			5	1	3	1
J.									1		x		1						1							0		1	5	1	3	
T.O.									1			x																	3	2	2	2
M.A.										0			x																1	0	1	0
M.										0				x															2	0	2	1
T.M.										0					x					0				1				5	1	4	2	
J.										1						x								1				2	0	2	1	
D.										0							x							0	0			4	0	4	0	
K.										0								x		0								2	0	2	0	
S.																			x									1	0	0	0	
M.																					x					0		5	1	1	1	
S.T.																						x						5	1	3	2	
T.T.																							x					0	3	0	3	
D.												1												x				1	0	0	1	
K.L.																								1	x			3	0	3	1	
T.																										x		2	1	2	1	
A.																											x	2	1	2	1	
H.																												2	2	1	3	
SOM																													61	35	50	41

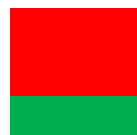

- 1 niet goed samen werken buiten les L.O.
- 0 goed samenwerken buiten les L.O.

Bijlage X.III

Gegevens sociomatrix interventiegroep voormeting

	M.O.	B.	H.A.	D.A.	M.I.	M.E.	L.A.	S.	N.	M.	J.	F.L.	A.	T.	L.Y.	L.I.	J.O.	S.O.	G.	H.	F.	L.	D.	J.I.
M.O.	x		1		1	0						0			0									
B.		x	1		1	0						0			1									
H.A.			x		1			1				0		0	0	0				1	0			
D.A.			1	x	1					1		0		0	1	1				0	1			
M.I.			0		x		0	1		0		0		0	0	0	0			1		0		
M.E.		0	1		1	x			1						1							1		
L.A.			0		0		x			0		0		0	0	0					0		0	
S.			1		1			x		1		1		0	1	1	1			0	1	0		
N.			1		1				x	1		1			1	1	1							
M.			1		1					x		0		0	1	1	0				0			
J.		1	1		1	1				1	x	1	1	1	1	1	1	1			1	1	1	
F.L.			0		0					0		x	1		0	0					0		0	
A.		0	0		1	0		1		1		1	x		1	1				0	1			
T.			0		0			0	1					x	0	0								
L.Y.			0		1			0		0		0			x	0	0			1	0	1		
L.I.			0		0										0	0	x				0		0	
J.O.			1		1			0				1	0			1		x		0	1			
S.O.		0	1		1	0						0	0			1			x					
G.			1		1							0	0			1				x	0			
H.			1		1			1	0		1	1	1	1	1	1	1			0	x	1		1
F.			0		0			0		0		0			0	0					x			
L.			1		1			0				1	0		1	1	1			1		x		1
D.			0		0			0				0			0	1	0						x	
J.I.		0	1		1	0									1					0				x
SOM																								
Pos. In les		2			2																			
Neg. In les		1	3		1																			
Pos. Buiten les		5	3		5																			
Neg. Buiten les		4	5		2																			
		8	2		8																			
		1	4		1																			
		9	0		9																			
		4	9		3																			
		1	7		0																			
		4	4		4																			
		3	12		0																			
		7	0		7																			
		7	7		4																			
		6	1		6																			
		5	3		5																			
		6	2		6																			
		6	5		3																			
		2	3		2																			
		5	3		3																			
		5	11		2																			
		7	0		7																			
		2	8		2																			
		7	3		6																			
		3	3		3																			
SOM		110	100		91																			

niet goed samen werken in les L.O

goed samenwerken in les L.O.

1 niet goed samen werken buiten les L.O.

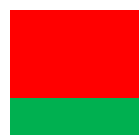
0 goed samenwerken buiten les L.O.

Bijlage X.IV.

Gegevens sociomatrix interventiegroep nameting

	M.O.	B.	H.A.	D.A.	M.I.	M.E.	L.A.	S.	N.	M.	J.	F.L.	A.	T.	L.Y.	L.I.	J.O.	S.O.	G.	H.	F.	L.	D.	J.I.
M.O.	x		0		1	0				0		0			1			0						
B.		x			0	0				0		0			1			0						0
H.A.			x		1		0					0		0	1	0						0		
D.A.			1	x	1							0		1	1		0					0		
M.I.			0		x		0			0		0		0	0						0	0		
M.E.					0	x				0		0		0	1			0				0		0
L.A.			0		0		x			0		0		0	0	0						0		0
S.			1		1	1	1	x		1		0		1	1	1				0	0	1		1
N.			1		1	1	1		x	1		0		1	1	1					1	1		1
M.			1		1	1	1			x		0		1	1	1					0	1		1
J.			1		1	1	1			1	x	0		1	1	1				1	1	1		1
F.L.			0		0		0			0		x		0	1	0					0	0		0
A.			1		1					1		x	x		1	1					0	0		1
T.			0		1	0				0		0	x		1	0				1	1	0		0
L.Y.			1		1	1	1			0		0	x		0	x					0	0		0
L.I.			0		1		0			0		0		0	0	x					0	0		0
J.O.			1		0	1				1				1	1	0	x							0
S.O.			0		0	0				0		0		0	1	0		x						0
G.			1		0	1				1		0		1	1	0			x		0			0
H.			1		0	1				1		0		1	1	1			x	x	1	1		1
F.			0		0		0			0		0		0	0	0				x	1	x		
L.			1		1		0			1		0		0	1	1					1	x		
D.			0		0		0			1		0		0	1	0						x		x
J.I.					1	0				0		0		0	1	0		0					x	

	Pos. In les	Neg. In les	Pos. Buiten les	Neg. Buiten les
4	2	3	2	
4	1	4	1	
8	1	6	1	
5	4	1	4	
8	0	8	0	
3	1	2	1	
8	1	8	0	
1	9	2	6	
0	10	0	8	
3	4	3	3	
1	10	0	11	
8	1	8	1	
5	6	2	5	
6	2	6	3	
2	5	2	4	
8	1	8	1	
6	3	1	4	
5	1	6	1	
6	2	3	3	
6	8	1	8	
8	0	8	0	
1	8	1	7	
6	2	6	2	
2	1	2	1	
SOM	114	83	91	77

niet goed samen werken in les L.O.

goed samenwerken in les L.O.

1 niet goed samen werken buiten les L.O.

0 goed samenwerken buiten les L.O.

Reflectie

Hieronder is een reflectieverslag geschreven die ingaat op sterke- en zwakke punten per competentie met betrekking tot dit onderzoek en de ontwikkeling die ik hierbij doorlopen heb.

Interpersoonlijk competent

- Drukt complexe vraagstukken helder, eenduidig en gestructureerd uit en weet deze naar verwachtingen/doelen te vertalen.
- Wisselt kennis en expertise uit met anderen.

In de voorgaande jaren op Fontys Sporthogeschool zijn er al wat producten voorbij gekomen waarbij er op een wetenschappelijke manier geschreven moet worden. Hier had ik dus al wel wat ervaring mee. Echter vond ik dit bij het praktijk onderzoek wel een niveau hoger. Ik was tijdens het schrijven continu bezig om elke zin zo goed mogelijk weg te zetten op papier zodat uiteindelijk een leek in dit onderwerp het onderzoek ook zou kunnen begrijpen. Dit kostte mij aardig wat tijd en soms vond ik het lastig om mijzelf helder uit te drukken op papier zonder over te gaan naar zogenaamde 'Jip en Janneke taal'. Echter ben ik door deze uitdaging wel heel veel met mijn onderzoek bezig geweest. Zo heb ik veel met mensen over mijn onderzoek gesproken zoals mijn stagebegeleiders, praktijk onderzoek begeleiders op Fontys en met vrienden en familie. Ik heb vaak feedback gevraagd en ook gekregen. Op mijn beurt kon ik andere weer van feedback voorzien. Ik denk dat ik er misschien wel het meeste aan heb gehad door met mijn vrienden van de Sporthogeschool over elkaars onderzoeken te praten. Iedereen doet het in principe over iets anders dus je bent eigenlijk allemaal een leek in elkaars onderzoek. Hierdoor konden we juist heel neutraal naar elkaar kijken en meedenken wat beter zou kunnen of anders. Hier heb ik heel veel aan gehad en het is leerzamer dan ik had verwacht om ieders kennis en expertise van de verschillende onderzoeken met elkaar te delen.

Vakinhoudelijk didactisch competent

- Ontwikkelt nieuwe producten en innoveert bestaande producten (indien van toepassing).
- De student vertaalt en verantwoordt theoretische en conceptuele grondslagen van toegepast onderzoek naar een product.

Door het maken van dit praktijk onderzoek heb ik meer ervaring opgedaan in het zoeken naar literatuur, dit op de juiste manier toepassen en verwerken in een onderzoek en om deze literatuur ook daadwerkelijk te gebruiken om een onderzoek te ontwikkelen in plaats van alleen kennis op te doen van een onderwerp. Dit onderzoek is niet zo zeer 'nieuw ontwikkeld' aangezien er genoeg literatuur over te vinden is en de meetinstrumenten ook al bestonden. Wat echter wel redelijk nieuw is aan dit onderzoek, vind ik, is dat ik weinig literatuur of eerdere onderzoeken ben tegengekomen die sociale vaardigheden koppelen aan leerresultaten. In dat opzicht vind ik dat dit onderzoek redelijk 'nieuw' is in hoeverre het dus nieuw genoemd mag worden als er gebruik is gemaakt van bestaande literatuur en meetinstrumenten. Na dit onderzoek ben ik beter in staat om de vertaalslag van literatuur te maken en dit beter toe te passen in een product.

Competent in reflectie en ontwikkeling

- Werkt op een zelfkritische, planmatige wijze aan zijn eigen ontwikkeling.
- Managet reflectie achteraf.

Ik heb planmatig aan dit onderzoek gewerkt. Een fijne en goede ondersteuning waren hierbij de deadlines die vanuit Fontys werden opgesteld. Hierdoor werd je eigenlijk verplicht om je tussenproducten op tijd af te hebben waardoor je geen grote achterstand kon oplopen. Ik heb bij de voorbereidingen van dit onderzoek vaak dingen aangepast. In eerste instantie was ik helemaal overtuigd van een idee tijdens de interventie terwijl ik er dan later achter kwam dat dit misschien toch niet zo goed was en het op een andere manier beter is. Op deze manier heb ik actief aan mijn eigen ontwikkeling gewerkt; continu bijstellen en bedenken of de manier waarop je iets doet wel de juiste is. Waar ik persoonlijk aan kan werken is om sneller te beginnen met bijvoorbeeld het verwerken van resultaten. Bij sommige deadlines heb ik het werk iets te lang uitgesteld waardoor ik de periode voor de deadline nog heel veel moest doen. Uiteindelijk is dit wel allemaal gelukt, maar

om mijzelf wat meer stress te besparen is het beter om voor mijzelf ook nog een persoonlijke planning op te stellen. Als (toekomstig) docent bewegingsonderwijs zou een vervolg stap voor een nieuw onderzoek zijn om alles wat groter aan te pakken. Denk hierbij aan een grotere interventiegroep en een langere periode van onderzoek.

Rubric feedbackformulier

Beroepskenmerkende situatie	Ontwikkelen en delen van expertise
Leerarrangement	Praktijkonderzoek LO
Beroepsproduct	<i>concept eindartikel - eindartikel</i>
Naam student/ studentnummer	Thijs van der List - 2506483
Advies conceptartikel	Positief/ negatief inleveradvies <i>Toeliching:</i>
Datum afspraak feedback eindartikel:	Datum: Tijdstip: Locatie: Nb: als je geen mondelinge feedback wilt: meldt je dan af via de mail bij je docent!

De rubric op de volgende pagina wordt gebruikt voor feedback op het tussenproduct 'concept onderzoeksartikel' en het definitieve onderzoeksartikel. De rubric beschrijft het niveau onvoldoende, voldoende en goed. Voor het concept eindartikel wordt dit formulier voorzien van een positief of negatief inleveradvies voor het eindartikel. Dit advies is niet bindend. Echter: hou er rekening mee dat het eindartikel maar maximaal twee maal mag worden ingeleverd. Het is dus altijd raadzaam het advies te volgen, om niet het risico te lopen (nog grotere) studievertraging op te lopen.

NB: dit is een feedbackformulier en niet het beoordelingsformulier van het eindartikel. Het eindartikel heeft een apart, beknopter en meer 'holistisch' beoordelingsformulier. Dit is omdat het niet mogelijk is een eenduidige 'weging' aan te brengen in de verschillende aspecten van het feedbackformulier.

Vormen

Voor het onderzoeksartikel gelden een aantal vormen die hieronder zijn weergegeven. De vormen tellen niet mee in de beoordeling, maar uiteindelijk zal je product hier wel aan moeten voldoen; zorg dus dat ook deze punten in orde zijn. De vormen 5,6, en 7 zijn in een apart document op de arrangementspagina toegelicht aan de hand van passages uit het boek 'Zelf Leren Schrijven' (Ackerman e.a. 2012), verplichte literatuur in het curriculum (zie link onder).

Vormen concept en -eindartikel	Voldaan?
1. De omvang van het artikel staat in verhouding tot de complexiteit van het onderzoek. Richtlijn is 2500 woorden (exclusief bijlagen, bronnenlijst, dankwoord en samenvatting). Het onderzoeksartikel bevat een samenvatting en een aantal verplichte bijlagen (zie toelichting in dit document)	
2. Spelling, grammatica en zinsbouw zijn in orde.	
3. De bronnen in de tekst zijn weergegeven volgens de APA-6 normen . - zie deze link (en scroll op de pagina door naar het kopje APA-normen)	
4. Er is geschreven in eigen woorden.	
5. Het taalgebruik is zo veel mogelijk objectief (bijv. vermijden van 'spreektaal' en je, jij, ik, ons, enz. waar dat niet hoeft). . - zie deze link (en scroll op de pagina door naar het kopje vormen)	
6. Afkortingen worden op de juiste manier gebruikt en geïntroduceerd. - zie deze link (en scroll op de pagina door naar het kopje vormen)	
7. Getallen worden op de juiste manier weergegeven als tekst of cijfer. . - zie deze link (en scroll op de pagina door naar het kopje vormen)	

RUBRIC INLEIDING

Goed	Voldoende	Onvoldoende
In de inleiding komt een groot aantal ter zake doende theoretische en vakmatige invalshoeken aan bod, basis van een ruime hoeveelheid veelzijdige, hoogwaardige bronnen zoals vakpublicaties en vergelijkbaar onderzoek uit wetenschappelijke publicaties .	In de inleiding komen de belangrijkste theoretische en vakmatige invalshoeken aan bod, op basis van vakpublicaties en enkele wetenschappelijke publicaties .	De belangrijkste theoretische en/of vakmatige invalshoeken komen te weinig aan bod en/of de bronnen die hiervoor zijn gebruikt zijn kwalitatief beneden de maat .
Opmerkingen:		
Er is sprake van een goede inhoudelijke samenhang binnen het literatuuronderzoek/ theoretisch kader, de verschillende onderdelen volgen elkaar logisch wijze op (van breed naar smal toe naar de onderzoeksvraag)	Er is sprake van samenhang binnen het literatuuronderzoek/ theoretisch kader, de meeste alinea's is volgen elkaar logisch op (van breed naar smal toe naar de onderzoeksvraag)	Het literatuuronderzoek/ theoretisch kader is inhoudelijk onsamenhangend en niet logisch opgebouwd .
Opmerkingen:		
De tekst is onderverdeeld in alinea's op een wijze die de inhoud duidelijk ondersteunt ; er wordt gewerkt met relevante verbindingszinnen en kernzinnen .	De tekst is op een logische wijze onderverdeeld in alinea's.	De tekst is niet of nauwelijks onderverdeeld in logische alinea's
Opmerkingen		
De aanleiding voor, en het doel van het onderzoek zijn duidelijk beschreven , en de relevantie is onderbouwd vanuit meerdere perspectieven (bijv. persoonlijk, doelgroep, werkplek, vakgebied, maatschappij of wetenschap).	De aanleiding voor, en het doel van het onderzoek zijn duidelijk beschreven en relevant voor de (eigen) beroepspraktijk.	De aanleiding voor, en het doel van het onderzoek komen niet duidelijk naar voren.
Opmerkingen:		
De onderzoeksvraag : - is te beantwoorden binnen de mogelijkheden van PO. - bevat alleen begrippen/variabelen die zijn toegelicht in de inleiding. - bevat de specifieke doelgroep. - is een open vraag of specifieke ontwikkelvraag.		De onderzoeksvraag : - is niet te beantwoorden binnen de mogelijkheden van PO. - bevat begrippen/variabelen die niet zijn toegelicht in de inleiding. - bevat niet de specifieke doelgroep. - is een gesloten vraag of ongerichte ontwikkelvraag

Opmerkingen:

RUBRIC ONDERZOEKSOPZET

Goed	Voldoende	Onvoldoende
<i>A. Onderzoekspopulatie en -context</i>		
De context waarin het onderzoek plaatsvindt is gedetailleerd beschreven en compleet. De kenmerken van de onderzoeksgroep zijn compleet en gedetailleerd beschreven zodat de lezer een goed beeld krijgt van de populatie en mogelijke verstoringen variabelen. <i>In het geval van interventieonderzoek: de controle- en interventiegroep zijn benoemd.</i>	De context waarin het onderzoek plaatsvindt is voldoende beschreven. De kenmerken van de onderzoeksgroep zijn zo beschreven dat de lezer zich een voldoende beeld kan vormen van de populatie voor de interpretatie van de uitkomsten van het onderzoek. <i>In het geval van interventieonderzoek: de controle- en interventiegroep zijn benoemd.</i>	De context waarin het onderzoek plaatsvindt komt niet of niet voldoende aan bod. De kenmerken van de onderzoeksgroep zijn niet of niet voldoende beschreven. <i>In het geval van interventieonderzoek: de controle- en interventiegroep zijn niet benoemd.</i>
Opmerkingen		
<i>B. Ontwerp en procedures van het onderzoek</i>		
De onderzoeksopzet is helder beschreven, sluit aan bij de inleiding en onderzoeksvraag en laat toe rekening te houden met mogelijke beïnvloedende variabelen. <i>In het geval van interventieonderzoek: de interventie volgt logisch uit de besproken literatuur (inleiding) en is grondig onderbouwd vanuit meerdere betrouwbare bronnen</i>	De onderzoeksopzet is voldoende helder beschreven en sluit aan bij de inleiding en onderzoeksvraag. <i>In het geval van interventieonderzoek: de interventie volgt logisch uit de besproken literatuur (inleiding), is voldoende uitgewerkt en onderbouwd met een of enkele bronnen.</i>	De onderzoeksopzet is onvoldoende helder beschreven en/of sluit niet aan bij de inleiding en onderzoeksvraag. <i>In het geval van interventieonderzoek: de interventie volgt niet logisch uit de besproken literatuur (inleiding), is onvoldoende uitgewerkt en/of onvoldoende onderbouwd.</i>

De onderzoeksvariabelen zijn uitgebreid gedefinieerd. De uitvoering van het onderzoek en daarbij behorende procedures zijn zo helder beschreven dat het onderzoek goed controleerbaar en eventueel herhaalbaar is. De planning van het onderzoek is stapsgewijs beschreven en verantwoord (eventueel met verwijzing naar de bijlagen).	De onderzoeksvariabelen zijn voldoende gedefinieerd. De uitvoering van het onderzoek en daarbij behorende procedures zijn voldoende helder beschreven. De planning van het onderzoek is stapsgewijs beschreven (eventueel met verwijzing naar de bijlagen)	De onderzoeksvariabelen zijn niet of niet voldoende gedefinieerd. De uitvoering van het onderzoek en daarbij behorende procedures zijn onvoldoende helder beschreven. De planning van het onderzoek is niet of niet op een logische wijze (stapsgewijs) beschreven.
Opmerkingen:		
C. Onderzoeksinstrumenten		
Er wordt vanuit verschillende invalshoeken, met verschillende meetmethoden onderzoek gedaan (triangulatie), waarbij <i>veelal</i> kwalitatieve én kwantitatieve onderzoeksinstrumenten gecombineerd worden gebruikt op een manier die een duidelijke meerwaarde oplevert. De gebruikte onderzoeksinstrumenten zijn geschikt voor het verzamelen van relevante gegevens en de validiteit en betrouwbaarheid worden onderbouwd vanuit een of meerdere betrouwbare bronnen of verantwoord vanuit een uitgebreid en gedegen operationalisatie-schema. De belangrijkste mogelijke verstorende variabelen worden benoemd en verklaard. Er wordt aangegeven hoe de verstorende variabelen onder controle gehouden kunnen worden.	Er wordt vanuit verschillende invalshoeken, met verschillende meetmethoden onderzoek gedaan (triangulatie). De gebruikte onderzoeksinstrumenten zijn geschikt voor het verzamelen van relevante gegevens en de validiteit en betrouwbaarheid worden onderbouwd vanuit een of meerdere betrouwbare bronnen of op correcte wijze verantwoord vanuit een operationalisatie-schema. Een of meer mogelijke verstorende variabelen worden benoemd en verklaard	Er wordt slechts op één manier, één bepaalde variabele gemeten of onderzocht. De gebruikte onderzoeksinstrumenten zijn onvoldoende geschikt voor het verzamelen van relevante gegevens en de validiteit en betrouwbaarheid worden niet voldoende onderbouwd vanuit een of meerdere betrouwbare bronnen of verantwoord vanuit een operationalisatie-schema. Er worden geen mogelijke verstorende variabelen benoemd en verklaard
Opmerkingen:		

<i>D. Analyse van onderzoeksgegevens</i>		
De opzet van de analyse van de onderzoeksgegevens is geschikt voor de onderzoeksvraag en bevat: - kwantitatief onderzoek: naast gemiddelden en standaarddeviaties (of andere relevante parameters) ook een of meerdere andere uitkomstmaten (effectgrootte, correlaties). en: - kwalitatief onderzoek: de beschrijving bevat een goed dekkend coderingsschema en label-structuur voor uitwerking van bijvoorbeeld interview of focus-groep data.	De opzet van de analyse van de onderzoeksgegevens is geschikt voor de onderzoeksvraag en bevat: - kwantitatief onderzoek: gemiddelden en standaarddeviaties (of andere relevante parameters), en waar van toepassing effectgrootte; en/of: - kwalitatief onderzoek: de beschrijving bevat een eenvoudig coderingsschema voor uitwerking van bijvoorbeeld interview of focus-groep data.	De opzet van de analyse van de onderzoeksgegevens past niet goed bij de onderzoeksvraag en bevat geen of in onvoldoende mate beschrijvende statistiek en/of gestructureerde data-analyse.
Opmerkingen		

RUBRIC RESULTATEN

Goed	Voldoende	Onvoldoende
De analyse van de onderzoeksgegevens in het onderdeel resultaten is geschikt voor de onderzoeksvraag en bevat: - kwantitatief onderzoek: naast gemiddelden en standaarddeviaties (of andere relevante parameters) ook een of meerdere andere uitkomstmaten (effectgrootte, correlaties). - kwalitatief onderzoek: de beschrijving bevat een goed dekkend coderingsschema en label-structuur voor uitwerking van bijvoorbeeld interview of focus-groep data.	De analyse van de onderzoeksgegevens in het onderdeel resultaten is geschikt voor de onderzoeksvraag en bevat: - kwantitatief onderzoek: gemiddelden en standaarddeviaties (of andere relevante parameters), en waar van toepassing effectgrootte; <i>en/of:</i> - kwalitatief onderzoek: de beschrijving bevat een eenvoudig coderingsschema voor uitwerking van bijvoorbeeld interview of focus-groep data.	De analyse van de onderzoeksgegevens in het onderdeel resultaten past niet goed bij de onderzoeksvraag en bevat geen of in onvoldoende mate beschrijvende statistiek en/of gestructureerde data-analyse.
Opmerkingen:		
De gepresenteerde resultaten zijn relevant voor de onderzoeksvraag		De beschreven resultaten zijn voor een groot deel niet relevant voor de onderzoeksvraag
Opmerkingen:		
De resultaten worden objectief , zonder te interpreteren beschreven		De resultaten worden niet objectief beschreven en al in de resultaten geïnterpreteerd
Opmerkingen:		
De resultaten zijn compleet , met andere woorden ze bevatten alle gegevens die relevant zijn voor de interpretatie van de onderzoeksuitkomsten		De resultaten zijn niet compleet, er missen gegevens die relevant zijn voor de interpretatie van de onderzoeksuitkomsten
Opmerkingen:		
De resultaten worden duidelijk beschreven en overzichtelijk weergegeven • Eventuele figuren bevatten de belangrijkste gegevens en zijn een meerwaarde ten opzichte van alleen tekst • Tabellen vergemakkelijken het overzicht over de gegevens		De beschreven resultaten worden niet helder en overzichtelijk weergegeven
Opmerkingen:		
Figuren en tabellen gaan vergezeld van een duidelijke, begrijpbare titel en legenda .		Figuren en tabellen gaan vergezeld van een onduidelijke, of onbegrijpbare titel en legenda .

Opmerkingen:

RUBRIC DISCUSSIE-CONCLUSIE

Goed	Voldoende	Onvoldoende
Er is sprake van een goede inhoudelijke samenhang binnen de discussie, de verschillende onderdelen volgen elkaar logisch op.	Er is sprake van samenhang binnen de discussie, de meeste alinea's is volgen elkaar logisch op.	De discussie is inhoudelijk onsamenvattend .
Opmerkingen:		
De tekst is onderverdeeld in alinea's op een wijze die de inhoud duidelijk ondersteunt ; er wordt gewerkt met relevante verbindingszinnen en kernzinnen .	<u>De tekst is op een logische wijze onderverdeeld in alinea's.</u>	De tekst is niet of nauwelijks onderverdeeld in logische alinea's
Opmerkingen:		
In de discussie worden de resultaten van het onderzoek zo goed mogelijk verklaard vanuit verschillende theoretische en vakmatige invalshoeken (literatuurstudie) uit de inleiding, waar mogelijk ook op basis van aanvullende, relevante literatuur en in relatie tot eerder, vergelijkbaar onderzoek.	In de discussie worden de resultaten van het onderzoek in verband gebracht met de theoretische en vakmatige invalshoeken (literatuurstudie) uit de inleiding, waar mogelijk in relatie tot eerder, vergelijkbaar onderzoek.	In de discussie worden de resultaten van het onderzoek niet (genoeg) in verband gebracht met de theoretische en vakmatige invalshoeken (literatuurstudie) uit de inleiding
Opmerkingen:		
Alle belangrijke beperkingen van het onderzoek, met name met betrekking tot validiteit, betrouwbaarheid en generaliseerbaarheid , worden op heldere en kritische wijze bediscussieerd.	Enkele belangrijke beperkingen van onderzoek, met name met betrekking tot validiteit, betrouwbaarheid en generaliseerbaarheid , worden kritisch bediscussieerd.	De belangrijkste beperkingen van het onderzoek worden niet of niet adequaat besproken
Opmerkingen:		

De conclusie: - komt logisch voort uit de eigen resultaten - geeft antwoord op de onderzoeksvraag en eventuele deelvragen - mondt uit in vernieuwende concrete en praktijkrelevante aanbevelingen voor stageschool, eigen beroepspraktijk of vervolgonderzoek en geeft aan wat de mogelijke bredere implicaties zijn voor de beroepspraktijk.	De conclusie: - komt logisch voort uit de eigen resultaten - geeft antwoord op de onderzoeksvraag - mondt uit in concrete en praktijkrelevante aanbevelingen voor stageschool, eigen beroepspraktijk of vervolgonderzoek.	In de conclusie wordt geen (volledig) antwoord gegeven de onderzoeksvraag en de conclusie leidt niet tot concrete en praktijkrelevante aanbevelingen voor de stageschool, eigen beroepspraktijk of vervolgonderzoek.
Opmerkingen:		